

§ 1 Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Ingemar Kihlström* (KD) avsågt sig uppdraget som suppleant i utrikesutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade att Kristdemokraternas partigrupp anmält *Yusuf Aydin* som suppleant i utrikesutskottet.

Förste vice talmannen förklarade vald till

suppleant i utrikesutskottet
Yusuf Aydin (KD)

§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2022/23:128

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:128 Ökad kunskap om rasism i vården och omsorgen

av *Annika Hirvonen* (MP)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 2 februari 2023.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 25 januari 2023

Utbildningsdepartementet

Mats Persson

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:154 Förberedelse för kontakt med barn i sexuellt syfte

av Pontus Andersson (SD)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 10 februari 2023.

Stockholm den 25 januari 2023

Justitiedepartementet

Gunnar Strömmer (M)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

§ 4 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2022/23:52 till finansutskottet

Svar på
interpellationer

§ 5 Svar på interpellation 2022/23:85 om åtgärder för att stävja fusk med reseavdrag

Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! God morgon! Jag gör som vi brukar, det vill säga jag läser först upp det svar som regeringen har till interpellanten.

Niklas Karlsson har frågat mig vilken bedömning jag gör i fråga om omfattningen av fusk med reseavdraget och vilka åtgärder jag avser att vidta för att stävja fusk.

Regeringen ser allvarligt på skattefelet. Enligt Skatteverkets senaste bedömning uppgår det kontrollerbara skattefelet för reseavdraget till cirka 2,4 miljarder kronor per år. Det är dock viktigt att skilja mellan oavsiktliga fel och utstuderat fusk. Någon uppgift om hur stor andel som kan hänföras till just fusk finns inte.

I enlighet med regeringens proposition om ett bibehållet reseavdrag, som riksdagen nu har beslutat om, trädde nya bestämmelser i kraft vid årsskiftet som innebär att arbetsplatsens adress ska anges i arbetsgivardeklarationen. När Skatteverket får tillgång till arbetsplatsens adress kan rimligheten i reseavdragen bedömas avseende både sträcka och tidsvinst. Det är grundläggande krav och förutsättningar för avdragsrätten som tidigare inte har kunnat bedömas utan utredning. Genom de nya bestämmelserna förbättras alltså Skatteverkets kontrollmöjligheter, och jag bedömer därmed att förutsättningarna att minska risken för fel och fusk i reseavdrags-systemet är goda.

Anf. 2 NIKLAS KARLSSON (S):

Herr talman! God morgon! Jag tackar för svaret, finansministern.

Jag noterar att i en av de inledande meningarna från finansministern i svaret på min interpellation sa finansministern att regeringen ser allvarligt på skattefelet. Det är gott nog. Fusk är fusk, och fusk är oacceptabelt.

Vidare sa finansministern att Skatteverket uppskattar felet till 2,4 miljarder kronor per år. Det är en siffra som har varierat, och varierar, beroende på vem man frågar och när man frågar. Vi vet att Transportföretagen hänvisar till Skatteverket i sin redovisning och tar upp en siffra på 3,1 miljarder. I utredningen *Skattelättnad för arbetsresor*, som lämnades 2019 och som sedan låg till grund för ett nytt förslag för reseavdragssystem, redovisade man ett skattefel, det vill säga skattefusk, på 3,5 miljarder.

Oavsett om det är fråga om 2,4 eller 3,5 är det viktigt att tänka på vilka storheter vi pratar om. Statens samlade skatteutgift för reseavdraget 2022 är 5,4 miljarder kronor. Samtidigt uppskattar man ett fel i reseavdraget på mellan 2 ½ och 3 ½ miljard kronor. Dessutom har felet – fusket – i reseavdraget ökat över tid. I de kontroller som Skatteverket gör visar mer än hälften av dem fel. Den absoluta majoriteten av felen är inte till fördel för den som gör avdraget, vilket också är en fingervisning om att felet är ganska omfattande och att det finns ett fusk i avdragssystemet som man behöver komma till rätta med.

I min värld måste man, om man menar allvar med att fusket är ett bekymmer och att skattefelet måste åtgärdas, också visa handlingskraft, ledarskap och tydlighet. En kraftfull regering som tar frågan på allvar skulle bringa klarhet i den osäkerhet som finns när det gäller hur stor andel som kan hänföras till just fusk och inte.

I finansministerns svar är det enda som levereras att man har utfärdat nya bestämmelser för Skatteverket för att förbättra kontrollmöjligheten, och detta är för ett skattefel som uppgår till 2 ½ till 3 ½ miljard kronor på årsbasis. Det är resurser som hade kunnat användas för att finansiera vår välfärd, upprustning av försvaret, som står inför stora utmaningar, och polisen, som behöver sina resurser. Vi behöver stärka socialförsäkringssystemen, och vi behöver skjuta till mer pengar till välfärden.

Därför kan jag inledningsvis säga att det är bra att regeringen tar detta på allvar, men samtidigt uttrycker jag ett visst mått av besvikelse. Kraften att göra något åt situationen saknas. Det enda man hänvisar till i praktiken är nya bestämmelser till Skatteverket för att förbättra verkets kontrollmöjligheter.

Anf. 3 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Ett stort tack till Niklas Karlsson för frågan! Det är en viktig fråga, som uppenbarligen berör många av oss i både riksdagen och regeringen.

Jag delar helt Niklas Karlssons bild av att det krävs krafttag för att på allvar komma åt problem med både fusk och fel i reseavdraget. Den här regeringen gör nu på mindre än 100 dagar det som Niklas Karlssons parti inte gjorde på åtta år, nämligen att ta tag i frågan.

Skatteverket får nu ett nytt kontrollverktyg för att lättare hitta felen, vare sig de är avsiktliga eller oavsiktliga. Jag tror att både Niklas Karlsson och jag ser och förstår att en del fuskar medvetet och andra gör oavsiktliga fel. Men oavsett vilket ska det vara rätt i deklARATIONER och avdrag.

Därför är det så viktigt med uppgiften, som jag nämnde tidigare, i arbetsgivardeklarationen om var den anställda faktiskt har sin arbetsplats. Då blir det lättare för Skatteverket att göra urval för att följa upp och kontrollera. Det är också något som Skatteverket har efterfrågat.

Med detta sagt är frågan om alla fel och allt fusk kommer att försvinna. Antagligen inte. Jag kommer att mycket noga följa frågan eftersom jag tycker att den är viktig. Det är kanske bra att i det här sammanhanget förklara att det gamla reseavdraget har behållits i stället för att införa det nya. Det var inte så att det nya reseavdraget i sig skulle ha minskat fusk och fel, utan Skatteverket avrådde från att det nya systemet skulle införas. Det finns problem med båda, men det vi gör är att ta krafttag. Vi ger Skatteverket ett mycket viktigt verktyg för att komma åt problemen med fel och fusk.

Anf. 4 NIKLAS KARLSSON (S):

Herr talman! De krafttag som finansministern nu säger att man tar står sig slätt när man möter verkligheten och ska redovisa vilka åtgärder man verkligen vidtar. Det är ungefär som att gå runt och säga att man utan problem kan lyfta 100 kilo, och när man väl ska bevisa att man kan göra det klarar man på sin höjd att lyfta en 6-kilos hantel.

Ni säger att ni vill ta krafttag mot detta, men det enda ni gör är att ändra bestämmelserna för Skatteverket så att de ska kunna öka sina kontroller. Men det finns ju fler förslag man skulle kunna genomföra för att verkligen göra någonting åt detta.

Man skulle kunna ta fram ett reseavdragssystem som är enkelt och tydligt, som minskar fusk och som gör det enkelt för den som ska göra avdraget att förstå vad som gäller så att de – de allra flesta – som inte vill göra fel utan vill att allt ska bli rätt har den möjligheten.

När det gäller beivrande kan man inte bara syssla med kontroller. Det handlar ju om lagstiftning, och det handlar om reseavdragssystemets utformning. Man kan se till att skapa tydlighet. Man kan se till att man har rätt lagstiftning på plats.

I realiteten är det som finansministern redovisar för riksdagen i dag snarare en defensiv hållning. Om man verkligen menar allvar med att man ska göra något åt detta och om man vill visa ledarskap och vidta de kraftfulla åtgärder som man säger att man vill måste man upp till bevis. Man måste leverera till riksdagen.

Det är klart; jag ska inte misstro det finansministern säger. Jag ser snarare fram emot nya förslag till Sveriges riksdag där regeringen levererar förslag på ett reseavdragssystem som minimerar fusk och som inte bara handlar om kontroller utan handlar om adekvat lagstiftning, enkelhet och tydlighet.

Det är trots allt så, och det är Skatteverket väldigt tydligt med, att om man ska väsentligt minska fusk och fel i reseavdraget finns det två åtgärder som man måste leverera. Den ena är att man har ett schabloniserat reseavdrag, och den andra är att det är färdmedelsneutralt.

Ett sådant förslag var på väg fram i Sveriges riksdag i somras, och en bred majoritet hade ställt sig bakom det förslaget. Men regeringsskiftet och de förhandlingar som skedde mellan Tidöpartierna innebar att man helt skrotade det.

Man kan naturligtvis ha synpunkter på att detaljer i det reseavdraget var fel. Har Moderaterna och finansministern det, fair enough. Men det innehöll färdmedelsneutralitet och schablonisering.

Inget av det ser vi i dag, utan det enda som redovisas från regeringen och finansministern är att man ändrar bestämmelserna för Skatteverket. Det är otillräckligt. Det är inte tillräckligt handlingskraftigt. Och det, finansministern, är åtminstone i min värld en alldeles för defensiv hållning om man har utgångspunkten och uppfattningen att man ser allvarligt på skattefel och skattefusk.

Jag ser fram emot framtida interpellationsdebatter. Då finansministern nu säger att hon vill följa detta noga kommer jag i egenskap av riksdagsledamot att ta henne på orden och följa henne i hennes arbete och återkomma med frågor och interpellationer om detta. Men jag ser också fram emot konkreta förslag att ta ställning till som går i det spår som de som jobbar med och kan reseavdraget talar om krävs för att man ska få ett reseavdrag där man minimerar fusk och skattefel, det vill säga färdmedelsneutralitet och schablonisering.

Anf. 5 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! På de 100 dagar – 101, kanske – som jag varit finansminister har vi gjort några saker. Till exempel har vi infört det som jag nu sagt ett par gånger: bättre verktyg till Skatteverket. Jag tycker ändå att det är ett ganska bra tempo.

För att backa lite till de två olika reseavdragssystemen är det bara att konstatera det som jag tror att Niklas Karlsson och jag skulle kunna enas om: Det finns inget perfekt reseavdragssystem.

Man kan göra på olika sätt, och vad vi konstaterade när vi förhandlade budget inför det här året var att det finns enormt stora behov. Det finns otroligt stora prioriteringar som måste göras, och därför valde vi att inte införa det nya system som Socialdemokraterna lagt fram tidigare. Det handlade om pengar, naturligtvis, för det var ett väldigt dyrt system – 4,2 miljarder handlade det om. Dessutom såg vi att det inte skulle bli så väldigt mycket bättre vad gäller skattefusk och skattefel. Det var inte så att det förslag som S-regeringen lade fram skulle kraftigt förändra fusk och fel i förhållande till det som nu gäller. Det kan vi bara konstatera.

Då tycker jag att det är viktigt att säga att vi går fram och fortsätter med det så kallade gamla systemet. Men det vi gjorde som var väldigt viktigt för människor som kämpar och åker långt i sitt jobb var att vi också höjde reseavdraget från 18,50 till 25 kronor. Det hade inte höjts på väldigt många år trots att drivmedelspriserna har ökat. Det är rimligt och rätt att göra för människor som faktiskt måste ta bilen till jobbet.

Men jag delar Niklas Karlssons bild att vi måste minimera fusk och fel. Det är jag väldigt tydlig med efter mina 101 dagar på jobbet. Under åtta år hände det verkligen inte mycket på det här området, men jag är inte en person som kommer att blicka bakåt. Jag kommer att titta framåt, och jag kommer att följa den här frågan enormt noga. Jag har självklart också en nära dialog med Skatteverket så att vi hela tiden kan förbättra verktygen och förbättra sätten att komma åt felen där man uppenbarligen fuskat men också de oavsiktliga felen. Det måste också vara lätt att göra rätt, och vi vet allihop att det inte alltid är helt enkelt.

För att summera tycker jag att vi gör just det Niklas Karlsson säger. Vi ger Skatteverket nya verktyg. Vi följer frågan noga. Jag kommer att fortsätta göra det, och jag är varje dag i veckan beredd att diskutera med Niklas Karlsson om goda förslag på hur vi kan komma åt fusk och fel med reseavdrag.

Anf. 6 NIKLAS KARLSSON (S):

Herr talman! Jag är högst medveten om att regeringen nu har suttit i 100 dagar och något till, och jag begär inte det orimliga. Jag begär inte att finansministern ska komma till riksdagen och redogöra för perfekta eller exakta åtgärder inom reseavdragssystemet som regeringen har levererat.

Jag är intresserad av vad ni *vill* göra, av vilken plan ni har – inte av det ni inte hunnit åstadkomma på de 100 dagar ni suttit i regering utan av vad ni vill de hundratals dagar som återstår av er regeringsperiod. Vad vill regeringen?

Då är det ju så att det finansministern redovisar är kliniskt rent från idéer och förslag. Hon hänvisar till en bestämmelse som man har ändrat hos Skatteverket för att de ska få ökade kontrollmöjligheter men ingenting mer.

Det är stora resurser som dräneras från vår välfärd. Det påverkar legitimiteten. Det påverkar förtroendet. Det påverkar vår möjlighet att finansiera välfärden. Det är någonstans mellan 2 miljarder och 3 ½ miljard kronor som vi hade kunnat använda till annat. Och vi vet ju hur det ser ut – försvarets stora expansion, polisen som behöver resurser, välfärden som behöver förstärkas, socialförsäkringssystemet som kan bli bättre.

Jag är glad att finansministern ändå uttrycker att hon varje dag i veckan vill prata reseavdrag med mig. Jag ska inte använda det emot henne, för vi har annat att göra båda två. Men frågan lär återkomma, för här finns – som en tidigare riksdagsledamot sa när han pratade skattefusk för ett antal år sedan – moral att förbättra, resurser att hämta och solidaritet att bygga.

Anf. 7 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tackar för de sista orden, som jag verkligen kan skriva under på oavsett vilken person från vänster till höger som sa detta.

Det finns väldigt mycket mer att göra. Jag vill ändå påminna kammaren och den som eventuellt lyssnar och tittar på detta om att det reseavdrag vi har nu är bättre än det som Socialdemokraterna lade fram därför att det inte missgynnar dem som bor på landet. Det fanns också delar i det förslag som Niklas Karlsson stod bakom som var bra, men när det gäller själva kärnfrågan för den här interpellationsdebatten var det förslaget inte bättre i förhållande till det som nu sker för att komma åt fusk och fel. Men jag lovar: Det Socialdemokraterna inte gjorde på åtta år ska jag fortsätta följa upp.

Jag tycker att ledamoten kanske lite förringar det kontrollverktyg som Skatteverket nu får. Hur kommer man åt fusk och fel? Jo, det gör man genom att ge ansvarig myndighet rätt verktyg. Nu får de betydligt bättre verktyg när de genom den här uppgiften i arbetsgivardeklarationen verkligen kan veta var den anställde faktiskt bor. Det är en ganska grundläggande och viktig uppgift, och jag är övertygad om att det kommer att ge resultat.

Med det sagt kommer jag att fortsätta följa detta. Jag tycker att det är upprörande att det är så många människor som fuskar, även om jag vet att de allra flesta människor gör rätt för sig och verkligen vill göra rätt för sig.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2022/23:53
27 januari

Svar på
interpellationer

§ 6 Svar på interpellation 2022/23:86 om höjd moms på reparationer

Anf. 8 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Ida Ekeröth Clausson har frågat mig om förslaget om höjd mervärdesskatt på vissa reparationer kommer att påverka omställningen till det cirkulära och viljan att återanvända produkter, på vilket sätt jag och regeringen kommer att säkerställa att omställningen till en mer cirkulär ekonomi inte blir lidande och om det finns planer på att ytterligare höja mervärdesskatten på varor och tjänster.

Sverige befinner sig i en utmanande ekonomisk miljö med hög inflation. Regeringens budgetproposition för 2023 är därför svagt åtstramande. Det fanns också behov av ökade medel till bland annat försvaret och polisen. Regeringen valde därför att inte prioritera att behålla sänkningen av mervärdesskatten på reparationer.

Sverige ska bedriva en effektiv och ambitiös klimat- och miljöpolitik. Regeringen verkar för att politiken på dessa områden ska vara långsiktigt hållbar och kostnadseffektiv. Mervärdesskatten är dock i grunden en fiskal skatt, och att använda mervärdesskatten som styrmedel för att uppnå ett visst mål, som omställning till en mer cirkulär ekonomi, går emot mervärdesskattens primära syfte. Därutöver är regeringens bedömning att förslaget om höjd mervärdesskatt på vissa reparationer har små effekter på omställningen till en mer cirkulär ekonomi.

Den förra regeringen tillsatte utredningen Ekonomiska styrmedel för att främja omställningen till en cirkulär ekonomi (dir. 2022:67). I det uppdraget ingår att föreslå andra styrmedel än mervärdesskatten för att främja omställningen till en cirkulär ekonomi. Den utredningen fortsätter sitt arbete även under nuvarande regering. Jag vill inte föregripa utredningens slutsatser.

Regeringen har inga förslag om ytterligare höjningar av mervärdesskatten på varor eller tjänster.

Anf. 9 IDA EKERÖTH CLAUSSON (S):

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret. Att Sverige befinner sig i en utmanande ekonomisk situation råder det ingen tvekan om, och att regeringen i det läget vill stärka statskassan finns det inte mycket att säga om – särskilt inte när de ökade intäkterna ska gå till polisen och försvaret, enligt ministrarnas svar.

Men enligt regeringens egna beräkningar innebär den höjda mervärdesskatten på vissa reparationer att statskassan stärks med upp till 60 miljoner kronor i år. Det är förstås inte småpengar, men i förhållande till hela budgeten är summan nästan försvinnande liten, särskilt när man tänker på att regeringen har sänkt skatten för oss höginkomsttagare och därigenom

beräknas tappa 13 miljarder kronor i år. Det är alltså över 200 gånger mer än den intäktsökning som beräknas komma från höjningen av mervärdesskatten på reparationer.

Finansministern säger i sitt svar att regeringen inte har ytterligare förslag om förändringar av mervärdesskatter på varor och tjänster, trots att de i propositionen själva skriver att utgångspunkten bör vara en enhetlig mervärdesskatt och tillämpning av normalskattesatsen på 25 procent.

En enda skatt ska alltså höjas, enligt finansministern, och då väljer regeringen att driva igenom en skattehöjning som enligt propositionen kommer att leda till en sämre resurshushållning och till att miljöbelastningen från nyproduktion ökar. Det är verkligen en anmärkningsvärd prioritering från regeringen att den enda momshöjning som föreslås ger förhållandevis små intäkter och enligt både regeringen och flera remissinstanser kommer att ha en negativ inverkan på miljön. För mig är detta en tydlig signal om hur högt, eller snarare lågt, regeringen prioriterar miljön. Ännu mer anmärkningsvärt blir det i ljuset av att riksdagen för mindre än ett år sedan var enig om att sänka nämnda skatt till 6 procent.

Kan finansministern förklara vad som har hänt sedan maj förra året, som har lett fram till denna totalt motsatta bedömning?

Jag vill också fråga finansministern hur hon ser på de småföretagare som nu riskerar att få mindre marginaler när fler väljer att köpa nya varor i stället för att reparera gamla. Höjd skatt på reparationer riskerar att slå mot antalet jobb precis när vi går in i en lågkonjunktur, och det finns också farhågor om en förlust av kompetenser som snarare behöver öka om vi ska få en handel med bättre hållbarhet.

Moderaterna och övriga partier i regeringen och regeringsunderlaget brukar säga sig stå upp för småföretagarna. Anser finansministern att de lever upp till detta genom den här skattehöjningen?

(Applåder)

Anf. 10 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Stort tack, ledamoten, för interpellationen och för kloka frågor! Det är väl bra att backa tillbaka lite grann. Momsen på reparationer generellt är 25 procent, men på just dessa enskilda delar har den under lång tid – sedan 2017, om jag inte missminner mig – varit 12 procent. Sedan sänktes den ytterligare, till 6 procent.

Man kan absolut resonera kring om det är just denna sänkning som avgör den här sektorns framtid. Jag tror inte det. Skulle regeringen göra den bedömningen skulle vi självklart inte ha ändrat momssatsen från 6 till 12 procent. Låt mig också bara säga att 12 procent är en nedsatt moms i förhållande till momsens på alla andra reparationer, som är 25 procent. Detta är viktigt att konstatera.

Jag delar helt och hållet interpellantens inställning att den cirkulära ekonomin är viktig och blir allt viktigare. Den blir viktig för svenska konsumenter på många sätt. Många i Sverige kämpar just nu med höga priser, men framför allt är det ju så att vi vill ställa om. Vi vill återanvända och se till att våra kläder kan användas av fler. Nya butiker och nya möjligheter uppstår på många områden, och det är i grunden väldigt bra.

Men jag gör definitivt inte bedömningen att denna momsförändring skulle avgöra hela denna fråga. Man kan tänka sig att till exempel en cykelreparation för 300 kronor kommer att kosta ungefär 315 kronor med denna förändring.

När det gäller frågan om just denna prioritering är så viktig vill jag säga, som jag har sagt många gånger förut, även innan jag satt i regering, att lata regeringar hellre höjer skatter än prioriterar – det är lätt. Man kan tycka att vi nu både höjer skatten och prioriterar, men i det här fallet är det helt rätt. Denna förändring är viktig därför att det handlar om att prioritera var vi ska ha våra resurser. Det handlar om hur vi ska få in pengar till försvaret, polisen och annat som är väldigt viktigt för oss.

Detta är alltså en av de få skattehöjningar som den här regeringen presenterar. Vi presenterar skattesänkningar på 10 miljarder för att underlätta för människor i deras vardag och se till att fler arbetar.

Den viktigaste delen av budgeten handlar naturligtvis om att prioritera rätt saker och om att fler ska jobba. Det är därför vi sänker skatten för dem som är över 65 – för att fler ska kunna arbeta så att vi får in mer pengar till välfärd och annat.

Men regeringen och jag gör inte bedömningen att just den här skatten skulle vara ett problem för hela sektorn eller för den cirkulära ekonomin.

Anf. 11 IDA EKEROTH CLAUSSE (S):

Herr talman! Jag tackar återigen finansministern för svaret. Vi har ju alla en valrörelse i färskt minne – en valrörelse där Moderaterna lovade att inte höja några skatter under den mandatperiod vi nu är inne i. Men ännu en gång har regeringen sagt en sak före valet och en annan sak efter valet. Vi ser att löftesbrotten börjar bli många nu.

När den dåvarande socialdemokratiska regeringen presenterade ett förslag om en beredskapsskatt för att finansiera utbyggnaden av försvaret var Elisabeth Svantessons kommentar följande, som hon själv alldeles nyss läste upp: ”Det är bara lata regeringar som måste höja skatten, för att man inte förmår att prioritera.”

Nu, ganska exakt ett halvår senare, är Svantesson finansminister och står och försvarar en skattehöjning som delvis syftar till att finansiera just försvaret, även om intäktsökningen i det här fallet inte skulle räcka till mer än en hundradels ubåt och täcka mindre än en halv procent av det intäktsbortfall som sänkningen av skatten för höginkomsttagare innebär. Om regeringen är lat vet jag inte, men det är verkligen en total förändring av argumentationen som har skett sedan valdagen.

Finansministern säger att det inte finns några förslag om ytterligare höjda skatter men verkar inte helt utesluta det. Som sagt skriver regeringen i propositionen att utgångspunkten bör vara en enhetlig moms på 25 procent. För mig låter det som utpekande av en framtida riktning där fler mervärdesskatter kan komma att höjas. Kan finansministern ge ett tydligare besked om hur hon ser på nivåerna – är finansministerns mening att momsen alltid bör vara 25 procent, och kommer regeringen att ta fler steg i den riktningen? På vilka varor, tjänster och produkter kan väljarna i så fall förvänta sig högre priser?

Anf. 12 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack, ledamoten, för frågorna! Den här regeringen och dess samarbetsparti Sverigedemokraterna har gjort stora förändringar i budgeten vad gäller inriktningen för Sverige. Vi lade om politiken. Vi slutar med ineffektiva åtgärder, till exempel den klimatbonus som numera bara kostar enormt stora resurser samtidigt som vi ändå såg en fantastisk utveckling på elbilsmarknaden. Det gläder mig verkligen. Vi ser nu också att Tesla börjar sänka priser utan bonusen. Det är bra.

Vi lade om politiken vad gäller investeringsstöd för att kunna använda de pengarna till försvaret, polisen och välfärden. Vi gjorde flera andra förändringar. Till exempel nämnde jag reseavdraget i debatten alldeles nyss. Resurser behövs på andra ställen. Det är min grundläggande inställning till prioriteringar.

Min erfarenhet av socialdemokratiska regeringar är att man har haft oförmåga att prioritera bland utgifter men gärna höjt alla skatter. Den här regeringen höjer inte alla skatter. Det vi nu diskuterar handlar om en liten förändring av momsens på specifika reparationer. Men vi sänker skatten för pensionärer som jobbar. Vi sänker skatten på drivmedel för att underlätta för människor. Och vi gör det vi sa när vi prioriterar polis, rättsväsen och välfärd.

Detta är viktiga besked. Samtidigt är det, som jag sa i svaret, en speciell ekonomisk tid. Vi ska inte spä på inflationen. Just därför har det för mig som finansminister varit viktigt att se till att den budget vi har lagt fram är återhållsam och klok och prioriterar det allra viktigaste. Sedan kan ledamoten vara alldeles lugn och trygg om att de fyra samarbetspartierna i Tidöavtalet under nästkommande år kommer att fortsätta att jobba med att underlätta för människor att komma i arbete och underlätta för företagare att växa.

Vi kommer att fortsätta underlätta för tillväxt i Sverige, helt enkelt. Det är detta som behövs – inte höjda skatter.

Vi kan ta diskussionen om försvaret som typexempel. Där vill Socialdemokraterna återigen höja en skatt för att kunna finansiera den kanske mest grundläggande funktion som en stat har, nämligen att skydda befolkningen.

Nej, vi kommer alltså inte att driva en högskattepolitik. Att vi väljer att inte göra det får vi kritik av Socialdemokraterna för. Vi kommer att fortsätta att underlätta för människor och företag. Men just denna momsförändring, som bara gällde under en kort tid, tycker vi är rimlig. I den cirkulära ekonomin tycker vi att det är rimligt med nedsatt moms på dessa reparationer och att den ska vara 12 procent i stället för 25 procent som i alla andra delar av reparationsbranschen. Momsen är alltså sänkt i förhållande till den nivå som är normal.

Slutligen: Vi har inga förslag på förändringar av momsens. Precis som jag vet att också Socialdemokraterna tycker menar vi att vi kan ha ett resonemang om hur framtidens moms ska se ut. Är det rimligt med tre nivåer, och ska de se ut som i dag eller borde det vara mer enhetligt?

I det här fallet tycker jag att det är rimligt att momsens på de här tjänsterna är något mer enhetlig i förhållande till andra reparationer som också är viktiga för den cirkulära ekonomin.

Anf. 13 IDA EKEROTH CLAUSSON (S):

Herr talman! Finansministern säger emot sig själv när hon först i sitt svar säger att momshöjningen, som innebär 60 miljoner i år, kommer att gå till polisen och försvaret – vi vet båda att pengarna just inte kommer att räcka till något alls när det gäller försvaret – och sedan kritiserar oss för att vi har en tanke om hur vi ska kunna bekosta försvaret. Vi vet båda att försvaret behöver stärkas.

Jag blir inte heller lugnad av finansministerns svar när hon talar om miljön och hushållens ekonomi. Jag är fortfarande orolig för hur regeringen prioriterar miljön och hushållens ekonomi. Vi befinner oss i en klimatkris, och de ekonomiska orosmolnen hopar sig. Är det verkligen läge att göra det dyrare för småföretagare som reparerar prylar och därigenom minskar miljöpåverkan när äldre varor kan få ett nytt liv?

Vi vet även att fler hushåll har svårt att få ihop vardagen med ökade kostnader. Man kan då fråga sig om det verkligen är rätt läge att göra reparationer dyrare.

Men framför allt konstaterar jag att min andra fråga i interpellationen fortfarande inte har blivit besvarad. På vilket sätt avser ministern och regeringen att säkerställa att omställningen till en mer cirkulär ekonomi inte blir lidande? Finansministern hänvisar här till en utredning som den tidigare socialdemokratiska regeringen beslutade om. Att den utredningen fortsätter är självklart positivt, men visst borde Sveriges regering kunna presentera några egna tankar om hur den nödvändiga omställningen ska genomföras?

(Applåder)

Anf. 14 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Inte behöver jag få applåder innan jag börjar tala.

Tack, ledamoten, för kloka frågor! Jag ska svara tydligt på dem.

Är det momsförändringen från 6 till 12 procent som kommer att avgöra den cirkulära ekonomin eller småföretagens situation? Nej. Det är en viktig del för att finansiera. Vi gav bara exempel. I vår budget kan man se att det är många saker som vi prioriterar och finansierar på olika sätt.

Men låt mig gå tillbaka till småföretagen. Jag vet inte vilka småföretagare Ida Ekeroth Clausson har talat med. Men när jag träffar småföretagare berättar jag för dem att oppositionen och Socialdemokraterna vill fortsätta att höja reduktionsplikten så att det blir dyrare att använda bilen, inte vill sänka skatten på drivmedel och inte på allvar vill ta tag i frågan om energisystem, så att vi kan få ned priserna. En av orsakerna till de höga energipriserna är naturligtvis kriget i Ukraina, men en annan orsak är nedlagd kärnkraft.

Det vi nu debatterar är kanske inte den fråga som småföretagare runt om i Sverige diskuterar mest, men visst påverkar den dem, även om det är marginellt. Att byta cykeldäck har kanske kostat 300 kronor, och nu kan det komma att kosta 315. Men det kommer inte att vara avgörande för branschen. Man har fortsatt nedsatt moms. Detta är viktigt att poängtera.

Jag tror att många av Sveriges småföretagare är glada över att vi har fått en ny regering som sätter företagen högt på agendan och ser vad de stora problemen är för företag i olika branscher. Det är tuffa tider för företag i många branscher. Vi kommer att fortsätta att underlätta för dem på olika sätt.

När det gäller omställningen till en cirkulär ekonomi tycker jag att det var väldigt bra att den förra regeringen tillsatte den utredning som vi talat om. Det är en viktig utredning. Det pågår mycket arbete på många håll. Konsumenter gör aktiva val. Många företag gör aktiva val, så att omställningen kan gå fortare och vi får ned våra utsläpp.

Jag ser fram emot vidare diskussioner om just den här frågan, men nu är min talartid slut.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2022/23:88 om en effektiv och träffsäker folkräkning

Anf. 15 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Peder Björk har frågat mig hur och när den utlovade folkräkningen kommer att genomföras och på vilka sätt jag avser att säkerställa att arbetet med att stärka kvaliteten i folkbokföringen fortsätter under planeringen av en folkräkning.

Felaktigheter i folkbokföringen skapar problem för hela samhället. Fusk med folkbokföringsuppgifter är exempelvis ofta ett led i den organiserade brottsligheten. För att få bättre kontroll över vilka som är bosatta i Sverige och för att bekämpa välfärdsbrottsligheten och den organiserade kriminaliteten är det viktigt att staten stärker kontrollen över folkbokföringen.

I budgetpropositionen för 2023 har regeringen därför föreslagit att Skatteverkets anslag ökas för att förbättra folkbokföringen genom folkräkning. Skatteverkets riktade kontroller i områden där risken för felaktig folkbokföring bedöms vara stor är en viktig del av den satsningen. Skatteverket ska i ett första skede öka såväl antalet kontrollbesök som de förebyggande och kunskapshöjande insatserna i sådana områden. Arbetet ska genomföras i samverkan med till exempel andra statliga myndigheter, kommuner, fastighetsägare samt företrädare för lokalsamhället. Regeringen avser också att ge Skatteverket i uppdrag att ta fram förslag på vilka ytterligare åtgärder som är möjliga och lämpliga att genomföra. Arbetet med att ta fram ett sådant uppdrag pågår inom Regeringskansliet, och hur detta närmare kommer att vara utformat får jag återkomma till.

Men vårt arbete med att förbättra folkbokföringen stannar inte där. I budgetpropositionen för 2023 konstaterar regeringen att resultatet för folkbokföringsverksamheten fortfarande inte är tillfredsställande och att regeringen följer utvecklingen avseende kvalitet och handläggningstider. Skatteverket arbetar intensivt med att förbättra folkbokföringen, men det är ett långsiktigt arbete där ytterligare verktyg behövs. Regeringen beslutade så sent som den 22 december 2022 om propositionen *Bättre möjligheter för Skatteverket att göra dataanalyser och urval i folkbokföringsverksamheten*. Genom förslagen i den propositionen kommer Skatteverket att kunna inrikta sina kontroller mot områden med hög risk för fel och fusk och där bästa möjliga effekt kan uppnås.

Anf. 16 PEDER BJÖRK (S):

Herr talman! Tack, finansministern, för svaret! Jag tycker att det är bra att vi i grunden kan vara politiskt överens om att det ska vara ordning och reda när det gäller vilka som bor i Sverige och var de bor någonstans. För vårt välfärdssystem och för att vi ska kunna motverka exempelvis arbetslivskriminalitet är det en förutsättning att vi har korrekta uppgifter om de människor som lever i Sverige. Ett viktigt verktyg när det gäller detta är att se till att vi har korrekta uppgifter och ordning och reda i den svenska folkbokföringen.

Den tidigare socialdemokratiska regeringen genomförde en lång rad åtgärder på just detta område för att stärka kontrollen och för att förbättra kvaliteten. Skatteverket fick exempelvis ökade anslag och fler verktyg för att upptäcka, utreda och åtgärda fel i folkbokföringen. Myndigheten fick till exempel möjlighet att avregistrera falska identiteter och göra hembesök för att kontrollera var folk bor någonstans. Skatteverket genomförde också på uppdrag av den socialdemokratiska regeringen ett antal projekt där man gjorde riktade insatser. Och så sent som i november beslutade riksdagen på förslag från den tidigare regeringen om nya bestämmelser om samordningsnummer.

Till detta kan läggas den proposition som finansministern själv hänvisade till i sitt svar – *Bättre möjligheter för Skatteverket att göra dataanalyser och urval i folkbokföringsverksamheten*. Även detta var utarbetat av den tidigare socialdemokratiska regeringen. Det är jättebra förslag som gör att Skatteverket nu kan göra riktade kontroller och förbättra folkbokföringen.

När jag nu tar del av finansministerns svar kan jag konstatera att det är en socialdemokratisk politik som regeringen vill fortsätta med – samma politik som Sverigedemokraterna och Moderaterna kraftigt kritiserade under förra mandatperioden. Inte mindre än 14 interpellationer och 12 skriftliga frågor som rörde folkräkning i Sverige ställdes under förra mandatperioden av främst moderater och sverigedemokrater. Dessutom fanns folkräkningen, precis som finansministern läste upp i sitt svar, uttryckligen med i Sverigedemokraternas och Moderaternas budgetmotioner.

Men trots det höga tonläget under förra mandatperioden och trots att man avsatt medel i budgeten kan inte finansministern svara på den mycket enkla fråga som jag ställde i interpellationen: Hur och när kommer den utlovade folkräkningen att genomföras? Därför upprepar jag den, men jag gör också tillägget: Varför överger regeringen sina egna politiska förslag? (Applåder)

Anf. 17 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack, Peder Björk, för interpellationsfrågorna! Bara för att vara väldigt tydlig: Detta är en fråga som jag personligen och vårt parti har drivit under många år. Det är ett problem att vi inte vet vilka som finns i Sverige, hur många som finns i Sverige och om de bor på rätt adress. Ibland är det 100 personer folkbokförda i en tvåa. Det finns många människor som inte ska vara här. Det är många som har flera samordningsnummer.

Allt detta är problem som har pågått under lång tid. Jag delar helt bilden av att den föregående regeringen tog viktiga steg på detta område, men det kommer inte att räcka. Det är därför som vi i den budget som började gälla för 26 dagar sedan har gett ett ordentligt tillskott till Skatteverket för att man ska jobba med den här frågan i en ram. Precis som ledamoten säger finns det flera saker som behöver göras för att vi nu ska veta exakt: Hur många är vi i Sverige? Är det rätt personer i Sverige? Det handlar om, som ledamoten nämner, att många de facto utnyttjar samordningsnumren. Man kan ha ersättningar från svenska system, som man inte ska ha om man inte bor i Sverige, fast man bor på helt andra ställen. Ett tragiskt exempel för några år sedan gällde den irakiske försvarsministern, som då inte bodde i Sverige men som fortfarande fick olika typer av stöd från Sverige.

Allt detta vill vi komma till rätta med.

Det är inte så att en folkräkning handlar om att Peder Björk och Elisabeth Svantesson ska gå och knacka på alla dörrar i Sverige för att veta exakt vem som bor var. Det finns ju många olika verktyg att använda i en folkräkning. Interpellanten har själv nämnt några stycken. Men vi vill jobba mer samlat och mer fokuserat och metodiskt för att om några år veta exakt hur många det är här och om människor bor på rätt ställe.

En del av verktygen finns på plats, men fler behöver komma till. Det är därför som samarbetspartierna skjuter till så pass stora resurser till Skatteverket. Regeringen kommer nu också att formellt ge i uppdrag till Skatteverket att ta fram ytterligare förslag, för det är där kompetensen finns om hur man bäst sammantaget gör denna uppgift.

Detta är viktigt att göra, och jag kallar det nog inte för socialdemokratisk politik att hålla koll på vilka som är i landet. Jag är glad för att det uppenbarligen är många partier här i riksdagen som tycker att det är viktigt. Men vi ser att vi behöver ha en ambitionshöjning, och den gör vi nu. Vi börjar nu, och vi kommer helt enkelt att fortsätta tills vi vet: Vilka är här? Har vi koll på folkbokföringen? Har vi bättre koll på samordningsnumren? När vi vet det kan både jag och Peder Björk känna oss mer lugna än i dag.

Anf. 18 PEDER BJÖRK (S):

Herr talman! Vi är helt överens om problembeskrivningen. Vi är helt överens om att vi behöver ha fler verktyg. Vi är också överens om att det behövs mer resurser. Även i det socialdemokratiska budgetförslaget, i opposition, finns denna resursförstärkning med.

Men när det gäller de 14 interpellationer och de 12 skriftliga frågor som ställdes under den förra mandatperioden var det finansministerns partikamrater som just sa: Vi ska ut och knacka på varenda dörr. Det var det som var budskapet under valrörelsen. Det var det som var andemeningen i att peka ut en folkräkning.

Därför, herr talman, blir man en aning förundrad över att finansministern nu inte kan ge ett besked om när folkräkningen ska genomföras och hur den ska genomföras. Frågan kan ställas om detta är ytterligare ett exempel på att man före valet säger en sak och efter valet säger en annan sak.

Varför är regeringen inte mer förberedd när man har drivit frågan här i kammaren och i valrörelsen om att genomföra en folkräkning som inte handlar om de verktyg som den socialdemokratiska regeringen redan har

sett till att skattemyndigheten har? Man sa ju tydligt att det ska till en folkräkning.

I finansministerns svar som vi fick ta del av alldeles nyss säger finansministern att ”regeringen avser också att ge Skatteverket i uppdrag att ta fram förslag på vilka ytterligare åtgärder som är möjliga och lämpliga att genomföra”. En fundering från min sida är om detta innebär att uppdraget ska innehålla ett tydligt uppdrag till skattemyndigheten om just en folkräkning. Och om det här är så viktigt, varför gav inte regeringen uppdraget redan i det regleringsbrev som regeringen har beslutat om? Framför allt, när kommer uppdraget att ges?

De grundläggande frågorna kvarstår alltså: Exakt när kommer folkräkningen att genomföras? Vad innebär den? När och hur ska den genomföras? Det har vi inte fått något svar på ännu, herr talman.

Anf. 19 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tycker att det är väldigt bra att Peder Björk längtar efter besked! Det har gått 101 dagar. Det är många som har påmint om att ni tycker att vi inte har haft en tillräckligt hög ambitionsnivå. Då tänker jag på 2014 när det blev regeringsbyte. Efter 100 dagar fanns det inte ens en regering på plats.

Jag tycker faktiskt att vi har gjort väldigt mycket på 100 dagar, och det här är en prioriterad fråga. Det är därför vi, till skillnad från andra regeringar, nu har lagt resurser till Skatteverket, eftersom det är där man bäst gör en samlad bedömning av vad som behöver göras. Redan den proposition som vi har fattat beslut om är en viktig del i detta.

När det gäller att knacka dörr är det självklart att det behövs, men både Peder Björk och jag tror jag tycker att pengar ska användas effektivt. I vissa fall behövs det inte, för felet är väldigt små.

Jag välkomnar Peder Björk till Örebro. Vi kan göra ett besök i Vivalla, ett trevligt och bra område på många sätt men också ett område som har stora problem. När jag pratar med socialtjänst och andra säger man att det kanske är 7 000–7 500 som är folkbokförda i Vivalla. Men i realiteten bor det väldigt många fler människor där. Så har det sett ut under åtta år bakåt.

Jag vill att vi ska veta vilka som bor i Vivalla och i alla andra områden i Sverige. Vilka är det som bor där? Är det rätt personer som är folkbokförda där, eller finns det människor som kanske inte ska vara där alls?

Det här tar jag på största allvar, och det är därför vi har avsatt så mycket resurser. Det är därför Skatteverket nu kommer att jobba väldigt intensivt med frågan.

Det låter på ledamoten som om en folkräkning ska bli av ett visst datum. Men det här är ju en process där vi i slutändan, till skillnad från i dag, ska veta mycket mer om vilka och hur många som finns i Sverige. Den tidigare regeringen gjorde flera viktiga delar, men man gjorde inte tillräckligt. Vi höjer ambitionen, vi ger resurser till Skatteverket och vi kommer att arbeta väldigt aktivt med den här frågan.

Det är nämligen helt orimligt att vi de senaste decennierna har hamnat i en situation att så många människor finns i Sverige som inte borde vara här. Det finns även många som ska vara här men som på olika sätt, till exempel genom att ha flera samordningsnummer, lyckas lura sig till de pengar som andra har slitit ihop. Det är helt orimligt. Även det problemet kvarstår efter den förra regeringen, och där höjer vi nu ambitionen.

Med detta sagt välkomnar jag det som har gjorts, men vi tänker göra mer.

Anf. 20 PEDER BJÖRK (S):

Herr talman! Det är uppenbart att finansministern inte kan ge ett besked om när och hur en folkräkning ska genomföras i Sverige. Det är också uppenbart att regeringen nu famlar i hur man tänker ta sig an frågan om att ha en god ordning och reda när det gäller vilka som bor i Sverige och var de bor.

En korrekt folkbokföring och pålitliga uppgifter som lämnas till våra myndigheter är viktigt och helt nödvändigt för att kunna motverka utnyttjande av människor eller att man utnyttjar vår välfärd. Jag hoppas därför att regeringen verkligen tar frågan på allvar framöver.

Men oavsett hur duktiga vi som samhälle blir på att jobba med de här frågorna kommer det att finnas människor i utanförskap så länge det finns ekonomiska och sociala orättvisor i vårt samhälle. Regeringens och Sverigedemokraternas politik bidrar till att förstärka och öka klyftorna i samhället mellan dem som har och dem som inte har.

Förutom att ta oss an de här sakerna behöver vi därför även en helt annan politik för att i grunden komma till rätta med de bakomliggande orsaker som problem och fusk med folkbokföringen endast är ett symptom på. Jag tänker bland annat på en politik som ger fler barn och ungdomar möjlighet att lyckas i skolan, en politik som ger möjlighet att ta ett jobb och en politik som gör att det byggs fler bostäder så att fler kan bo under vettiga förhållanden.

Herr talman! Kort och gott behövs det mer av socialdemokratisk politik.
(Applåder)

Anf. 21 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Det är några i riksdagens kammare som håller med Peder Björk. Väljarna höll dock inte med. De ville se en förändring. De ville se en förändring gällande att människor år efter år lever på socialbidrag och andra bidrag i ett utanförskap där det inte lönar sig att gå till jobbet.

Jag vet att man inte blir rik på försörjningsstöd, men för många familjer som har kommit till Sverige där det staplas olika bidrag på varandra – barnbidrag, flerbarnstillägg, bostadsbidrag, etableringsstöd, försörjningsstöd – lönar det sig inte att gå till jobbet.

Vad är det för moral? Vad är det för politik? Så löser man inga problem i utanförskapsområdena. Då ser inte barn sina föräldrar gå till jobbet.

Den här debatten handlar om folkräkning, och jag kan bara konstatera att vi har en hög ambitionsnivå. Den enda räkning som den förra regeringen lyckades komma fram med var en katträkning. Det fattade riksdagen beslut om under förra året.

Jag avser i stället att arbeta hårt med frågan om folkräkning. Jag tror att den är ännu viktigare. Katträkning ska man inte förminska, men folkräkning behövs.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 22 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Sofie Eriksson har frågat mig varför regeringen har fattat beslut om att höja skiktgränsen för statlig inkomstskatt och om jag anser att höjningen är förenlig med återhållsamhet i budgeten. Hon har också frågat mot vilken bakgrund regeringen fattat beslut om att personer med inkomster över 70 000 kronor i månaden ska vara prioriterade för en skattesänkning om cirka 1 400 kronor i månaden.

Av 65 kap. 5 § inkomstskattelagen framgår att skiktgränsen för statlig inkomstskatt ökar med 2 procentenheter utöver inflationen varje år. Det är en schablonmässig höjning för att ta hänsyn till stigande reallöner. Regeringen har alltså inte lagt fram något förslag om höjd skiktgräns 2023 utan har fastställt skiktgränsen i enlighet med bestämmelserna i lagen. Att brytpunkten höjs automatiskt är en god ordning, annars skulle fler och fler betala statlig inkomstskatt varje år. Inflationen gör också att grundavdraget och jobbskatteavdraget höjs automatiskt.

Ungefär 1 miljon svenskar betalar statlig inkomstskatt. Det handlar om nästan tre av tio poliser och var fjärde barnmorska. Att begränsa uppräkningsgränsen för statlig inkomstskatt skulle alltså innebära höjd skatt för en stor grupp svenskar i ett trängt ekonomiskt läge, vilket jag inte anser är försvarbart.

Anf. 23 SOFIE ERIKSSON (S):

Herr talman! Tack för ditt svar, finansministern!

Jag har alltså frågat lite grann om detta med att regeringen har höjt skiktgränsen för statlig inkomstskatt, till en kostnad om nära 13 miljarder kronor. Finansministern beskrev budgeten som något återhållsam, men ändå hade man råd att lägga nära 13 miljarder kronor på att sänka skatten för höginkomsttagare. Samtidigt varnas det för enorma nedskärningar inom skolan, vården och omsorgen.

Man har pratat om att man gör detta för att skydda folk från inflationen. Tydligt är det självklart att de som betalar statlig inkomstskatt, alltså personer med högre inkomster, ska skyddas. Det är så självklart att man beskriver detta som en närmast automatisk åtgärd.

Det är dock inte automatiskt, herr talman. År 2013 föreslog den dåvarande högerregeringen att skiktgränsen skulle höjas ännu mer än den vanliga uppräkningsgränsen. År 2016 och 2017 gjorde den då S-ledda regeringen tvärtom och begränsade uppräkningsgränserna. Vad skulle vi förresten med en regering och en finansminister till om allt bara var automatiskt?

Man måste också fråga sig vilka delar som inte är inflationskyddade. Ja, det är ju välfärden. Det är a-kassan och barnbidraget. Om man nu verkligen bryr sig så mycket om barnmorskor bör man satsa på välfärden. Varför ska man sänka skatten för grupper som tjänar mellan 70 000 och 130 000 kronor i månaden? Hur många av de hårt arbetande poliser som sitter där ute i buskarna känner igen sig i att de skulle tjäna över 50 000 kronor i månaden?

Finansministern nämner i sitt svar att även jobbskatteavdrag och grundavdrag höjs. Man kan ana att hon menar att grupper med lite lägre inkomster också får ett slags skydd i det här läget. Då ska man ha klart för

sig att en barnskötare inom barnomsorgen alltså får hela 36 kronor mer i jobbskatteavdrag – medan den som tjänar 70 000 kronor i månaden i stället får 1 000 spänn mer per månad på grund av skiktgränshöjningen, och ytterligare 400–500 spänn med jobbskatteavdrag och grundavdrag.

Jag skulle gärna vilja ha svar på min fråga. Vad har legat bakom regeringens prioritering? Varför lägger man 13 miljarder kronor på höginkomsttagare i stället för att satsa mer på välfärden?

Anf. 24 IDA DROUGGE (M):

Herr talman! Givet det höga tonläget här i debatten kan man lätt tro att interpellanten och hennes parti har drivit den här frågan länge. Man kan tro att de under sina tidigare åtta år vid makten har kämpat för att ändra dagens regelverk och kanske i viss mån redan har gjort det, men så är ju inte fallet.

Man kan också fundera på vad som skulle hända om vi inte hade den här lagstiftningen – om det inte var så att vi i inkomstkattelagen hade ett regelverk för automatiska höjningar av skiktgränsen. Man kan fundera på vad som skulle hända om vi inte hade liknande regler även på en rad andra områden, exempelvis för CSN. På samma sätt som de som betalar statlig inkomstskatt får en uppräkningsgräns för landets studenter en uppräkningsgräns för CSN.

I vanligt språk finns det nog inget bättre sätt att förklara detta på än med just ordvalet att det sker automatiskt. Det kräver nämligen en aktiv handling att ändra dessa lagar. En ändring av lagen sker inte automatiskt. Jag har därför en fråga till interpellanten. Anser hon att man ska ta bort det här regelverket permanent? Borde exempelvis uppräkningsgräns för CSN inte ske automatiskt? Borde inte heller gränsen för den statliga inkomstskatten även fortsättningsvis räknas upp?

Herr talman! Jag skulle gärna se att finansministern utvecklade lite vad som skulle hända om vi inte hade den här typen av regelverk. Hur många svenskar skulle då behöva betala statlig inkomstskatt om några år, exempelvis?

Anf. 25 NIKLAS KARLSSON (S):

Herr talman! Jag har haft den här diskussionen med finansministern i riksdagens kammare tidigare. Vi ser nu en borgerlig regering som är beredd att inflationsskydda inkomsterna för dem som tjänar allra mest men inte bryr sig om de människor som i bästa fall får en löneökning på 4 procent. Det är ju detta det handlar om, inget annat.

Det handlar inte om regelverk eller lagstiftning eller om att bryta automatik. På något sätt försöker man förbise att finanspolitiken faktiskt kan vara diskretionär – och i många fall är det. Genom ett sådant förfarande talar vi nämligen om vad vi tycker och vad vi vill, genom aktiva beslut.

Det som nu sker är att vi lever under omständigheter där inflationen toppar på 10–11 procent. Räntorna stiger, och människor får börja vända på varje krona bara för att kunna betala sina kostnader för att bo. Vi ser skenande priser inom el- och energisektorn. Det är ju det som gör att man också måste se till att föra en rättvis politik där inte bara de med höga inkomster får stora skattesänkningar. Man kan inte föra en politik för dem som redan har medan man inte bryr sig om dem som är vanliga löntagare, det vill säga de breda löntagargrupperna.

Det ställdes en fråga från en av riksdagens ledamöter här i debatten. Man försöker göra en grej av att vi socialdemokrater inte har stoppat automatiken tidigare. Svaret på den frågan är att det inte är någon principiell hållning för oss utan att vi är beredda att ompröva detta utifrån omständigheterna. Det som står i inkomstskattelagen är rimligt, men när det får dessa effekter måste politiken kliva fram. Då måste man våga fatta beslut och välja väg. På vems sida står man – är det på höginkomsttagarnas eller de breda löntagargruppernas?

Det är detta som har gjort att Socialdemokraterna har sagt att det är orimligt att de med höga inkomster får en höjning av skiktgränsen med 4 000 kronor i månaden. Socialdemokraterna är beredda att fatta aktiva beslut och inte bara hänvisa till omständigheter som att lagstiftningen ser ut som den gör och att det finns en inneboende automatik. Det är nämligen vi folkvalda som sitter i denna kammare som stiftar lagarna. Om lagen inte är bra – om lagen är fel – är Socialdemokraterna beredda att ändra den, och den makten har vi folkvalda. Det verktyget vill Socialdemokraterna använda.

Vi socialdemokrater visar nämligen att vi står på breda löntagargruppers sida. Vi tycker att bördorna ska bäras efter förmåga och fördelning ske efter behov. Då är det faktiskt orimligt att vi ger de stora skattesänkningarna till riksdagsledamöter, statsråd eller andra som tjänar betydligt mer än 50 000 kronor i månaden.

(Applåder)

Anf. 26 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Vi kan ganska enkelt jämföra två olika budgetalternativ. Den ena är regeringens budget, som också Sverigedemokraterna står bakom. I många fall står Socialdemokraterna också bakom den i olika delar, men inte i just detta. Vi kan titta på tabellerna och se våra aktiva satsningar. Det finns ingen skattesänkning, vilket talmannen och interpellanten mycket väl vet.

När man läser Socialdemokraternas budgetmotion blir det dock tydligt för Sveriges alla löntagare – och då särskilt den miljon löntagare som har betalat statlig skatt – att det finns skattehöjningar för dem under 2023. Det är skillnaden här, och det är ett viktigt besked för de grupper jag nämnde att Socialdemokraterna höjer skatten med ungefär 1 000 kronor i månaden. Det gäller alltså 1 miljon människor.

Med Socialdemokraternas budget, om man alltså inte gjorde någon uppräknings, är det dessutom så att 375 000 fler människor skulle betala statlig inkomstskatt under 2023 jämfört med hur det blir med den ordinarie uppräknings som nu sker. Det är därmed svaret på den fråga som ställdes här tidigare. Detta är också viktigt, för det hänger med hela livet. Det hänger med under åren framöver. Det är ett viktigt besked att få.

Uppenbarligen har vi olika inställning till det som Socialdemokraterna införde i skattereformen 1991, nämligen just denna typ av automatiska uppräknings för olika delar.

Garantipensionen höjs med 850 kronor den här månaden på grund av inflation och uppräknings. Studiestöden och andra delar höjs också. A-kassan är inte indexerad, men den har vi behållit på en högre nivå; den är permanent och går inte tillbaka till lägre nivåer.

Det finns en rimlighet och en viktig förutsägbarhet i dessa system. Men det är viktigt för 1 miljon löntagare att veta att Socialdemokraterna är beredda att förändra det som de har gjort under väldigt många år för att se till att 375 000 fler får betala statlig inkomstskatt och att fler får en skattehöjning. Det är en prioritering, som Niklas Karlsson säger.

Jag tror att det är viktigt med förutsägbarhet och förutsebarhet. Om man skulle fortsätta att göra på det här sättet skulle det innebära att allt fler fick betala statlig inkomstskatt. Det kanske också är detta Socialdemokraterna vill.

Anf. 27 SOFIE ERIKSSON (S):

Herr talman! Tack, finansministern, för svaret!

Finansministern pratar om rimlighet när man ska sänka skatten för folk som sitter här och tjänar över 70 000 kronor i månaden, för medlemmar av den svenska regeringen, som väl tjänar det dubbla, eller för börs-vd:ar, som tjänar det tredubbla. Är det rimlighet?

Jag vet att man inte får svära i den här talarstolen, så jag ska inte göra det. Men jag ska berätta om min mamma Monica. Hon har arbetat hela sitt yrkesliv som undersköterska. Sina 45 år i svensk äldreomsorg beskriver hon så här: ”Det är som att respekt har gått förlorad, som att vi är mindre värda som människor. Man kan alltid suga ur lite mer, låta oss springa lite fortare och spara lite mer pengar.”

Jag vet att denna debatt handlar om skiktgränsen för statlig inkomstskatt, och jag vet att dessa 13 miljarder kronor inte löser alla problem i välfärden. Jag vet det. Men det finns något hånfullt i att inte ens tycka att de behövs där. Vi har ett läge där man pratar om varsel i välfärden, där det redan råder underbemanning. Nu ska man varsla, och det är för att pengarna inte räcker.

Hur kan man då landa i att det är rimligt att lägga alla dessa miljarder på att exempelvis riksdagsledamöter, ministrar och börs-vd:ar ska få de här pengarna? Om man nu bryr sig om barnmorskor och poliser ska man väl lägga pengarna på dem.

Hur kan man landa i att detta är en rimlig ordning?

(Applåder)

Anf. 28 IDA DROUGGE (M):

Herr talman! Jag ser fram emot den dag då även socialdemokrater föreslår sänkt skatt för låg- och medelinkomsttagare – för breda grupper i samhället som verkligen skulle behöva det.

Jag håller med om att väldigt många i Sverige arbetar, gnetar, går till jobbet, stressar och sliter ut sig. Det handlar inte bara om att det är tuffa tider, utan man blir utsliten över tid och gör långt mer för det här landet än vad många andra gör. Alla människor som gör det förtjänar respekt och förtjänar att behålla mer av sina pengar i plånboken.

För alla människor som arbetar behöver det löna sig att gå till jobbet. Det är respekt. Men det betyder också att det behöver vara lönsamt i hela arbetskedjan – för alla som arbetar. För den som är undersköterska och vidareutbildar sig till sjuksköterska eller specialistsjuksköterska behöver utbildningsinsatserna löna sig. Därför har vi uppräkningsen av statlig inkomstskatt. Därför är den schablonmässig.

Så, ja, det handlar absolut också om principer och om att vi vill ha ett skattesystem där strävsamhet, slit och hårt arbete lönar sig. Det gör det.

Prot. 2022/23:53
27 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 29 NIKLAS KARLSSON (S):

Herr talman! Jag ska erkänna att detta är en fråga som lätt får känslorna att påverka mig. Upprördheten stiger, och det blir smått provocerande. Jag hör borgerliga företrädare i Sveriges riksdag som helt verklighetsfrånvänt inte ser människors vardag, med hög inflation, stigande räntor och höga el- och energipriser, där man får vända på varje krona. De försöker att vifta bort detta med att det per automatik sker en höjning av skiktgränsen för dem som tjänar allra bäst.

Dessutom försöker de att kasta in någon form av jäst i den här degen genom att tala om sänkt skatt för breda löntagargrupper. Jag tycker att den skatteuppgörelse som gjordes på 90-talet, där en av utgångspunkterna var breda skattebaser och lägre skatter utan att förändra skattekvoten, är fullt rimlig. Jag har inga bekymmer med detta. Men det vi pratar om i dag är ju en höjd skiktgräns – det är att ge ännu lite mer till dem som redan har.

Låt det inte råda någon tvekan om var konfliktlinjen går i den här kammaren – i Sveriges riksdag – mellan höger och vänster. Det handlar om principer. Det handlar om samhällssyn. Det handlar om rättvisa. Låt det därför inte råda någon tvekan: Det finns partier och företrädare i Sveriges riksdag som står på breda löntagargrupperns sida, och det finns de som tycker att det är viktigare att ge mer till dem som redan har.
(Applåder)

Anf. 30 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Någonting som jag just nu verkligen engagerar mig i och brinner för, och som den budget som vi lade på riksdagens bord i höstas och som är beslutad är inriktad på, är att inte blåsa på inflationen. Är det någonting som är skadligt för vanliga löntagare är det inflation. Det finns ingenting värre än inflation – det man tjänar blir mindre värt, och det man har sparat ihop blir väldigt mycket mindre värt. Därför är det otroligt viktigt för regeringen och för mig att inflationen kommer ned.

En annan sak som är väldigt viktig för mig är att den som arbetar som undersköterska kan få behålla mer i sin plånbok. Det var därför vi förra året sänkte skatten för just den breda gruppen av löntagare. Jag tror inte riktigt att de från denna grupp som lyssnar på detta känner igen sig i att det är Socialdemokraterna som står upp för den breda löntagargruppen. Vi har ju fått mycket kritik för att vi har sänkt skatter för dem som har låga inkomster och medelinkomster.

Jag satt här och tänkte och hörde det höga tonläget. Jag undrar om Niklas Karlsson, som är ordförande i skatteutskottet, var lika upprörd när Socialdemokraterna själva tog bort värnskatten. Jag tror att detta var bra, men jag hörde väldigt få arga socialdemokrater här inne. Det var ju ett aktivt beslut. Jag tror att det var viktigt, för det ska löna sig att utbilda sig i Sverige.

Det är ett högt tonläge – kanske inte bara för att man bryr sig om vanligt folk, för man sänker väldigt sällan skatten för vanligt folk när man är socialdemokrat. Detta är en konflikt som man vill ha.

Jag har stor respekt för att man kan tycka väldigt olika i denna fråga, men för mig är det viktigt med förutsägbarhet. När jag pratar om rimlighet handlar rimligheten om att det finns förutsägbarhet i systemet.

Det finns en tanke från 1991 – de flesta här inne var nog inte här då, men det var ändå ett system som gick igenom. Där säger vi att vi ska se till att olika ersättningssystem justeras med olika typer av inflation. Det handlar också om skiktgränsen.

Detta kan man tycka olika om, och uppenbarligen tycker Socialdemokraterna något annat i just denna budget och vill höja skatten för 1 miljon löntagare.

Det är inte sant som många socialdemokratiska ledamöter ofta påpekar att vi inte skulle ha någon verklighetskontakt. De flesta av oss, inklusive mig, lever nära människor med garantipension eller undersköterskelön. När jag ser deras slit och hur de har det blir inflationsbekämpningen viktig för mig men också att vi kan sänka reduktionsplikten så att de har råd att ta sig till sitt jobb om de behöver ta bilen dit. En busschaufför eller undersköterska som behöver ta sig till jobbet på tider då det inte finns kollektivtrafik är helt beroende av bil. Socialdemokraternas besked till dem är inte riktigt det vi hör i kammaren utan att det kommer att bli ännu dyrare för dem.

Tonläget är högt. Man kan tycka olika. Jag kommer alltid att stå på löntagarnas sida. För mig är det viktigt att bekämpa inflationen, för den är löntagarnas värsta fiende. Jag tycker också att det är viktigt att ha förutsägbarhet i systemen.

Avslutningsvis och igen: I vår budget finns inget beslut om och ingen tabell över att vi sänker skatten. Däremot finns hos Socialdemokraterna en tydlig tabell över att de höjer skatten för 1 miljon löntagare.

Anf. 31 SOFIE ERIKSSON (S):

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret.

Jag kan svara ganska snabbt på detta med värnskatten. Jag satt inte i kammaren då, och jag var riktigt förbannad över det. Det var inte direkt Sveriges socialdemokratiska arbetareparti som lade fram detta krav, utan det var andra partier som tyckte att det var en viktig prioritering.

Det ska löna sig att gå till jobbet, säger Moderaterna. Min mamma har jobbat 45 år som undersköterska. Vad har hon fått för det? Ganska dålig lön, sjukskrivning, låg pension och utslitna leder och axlar. Att det ska löna sig för dem som kämpar och sliter, så ser det inte riktigt ut. Hon blir inte precis belönad när man sänker skatten för dem som tjänar absolut mest.

Herr talman! I tider av kris blir det som allra viktigast att prioritera. Var ska man lägga pengarna? Vem ska bära bördorna, och vem ska ta ansvar?

I dag har vi debatterat skiktgränsen för statlig inkomstskatt. Samtidigt som det pratas om varsel i välfärden, där det redan råder underbemanning, lägger regeringen 13 miljarder kronor på höjd skiktgräns. Man kunde ha gjort på ett annat sätt, men nu går dessa pengar till dem som tjänar över 50 000 kronor i månaden.

Man kan bortförklara detta på en massa olika vis, men faktum kvarstår: Vi kan räkna med nedskärningar på barnmorskornas, undersköterskornas

och barnskötarnas arbetsplatser. Hur länge ska välfärdens personal orka arbeta under dessa villkor?

Men vi vet ju; Moderaterna är ett parti för de redan besuttna, dem som har sitt på det torra. Man värnar skattesänkningar för dem med högre inkomster framför att välfärden får tillräckliga resurser. Detta drabbar verkliga människor.

Tack för ordet, och tack för debatten!
(Applåder)

Anf. 32 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tackar för debatten, en viktig debatt att både ha och hålla.

Som jag sa när jag lade fram budgetpropositionen i riksdagen ger budgeten handlingsutrymme om läget blir värre eftersom det är osäkra tider. Vi stärker välfärden med ungefär 12 miljarder extra i år, och vid en djupare kris är jag beredd att göra mer inom olika områden. Det är en viktig fråga för mig.

Jag tackar som sagt för debatten och diskussionen. Jag tror att det är bra med förutsägbarhet och att vi har det system vi har, men jag har stor respekt för att vi tänker lite olika i detta.

Jag kommer att fortsätta att arbeta för den breda löntagargruppen. Det är viktigt. I Tidöavtalet har vi förslag om att sänka skatten för dem med låga inkomster och medelinkomster. Det gör skillnad för alla som arbetar oavsett vilken lön man har.

Jag vet att många människor sliter inom olika sektorer och gör ett fantastiskt jobb varje dag. Vi ska underlätta för dem och göra allt vi kan för att det ska bli ännu bättre.

Interpellationen handlar om skiktgränsen, och som jag har sagt flera gånger är det rimligt att göra så här. Garantipensionen ökar, studiestödet ökar ganska kraftigt och gränser förändras. Så är det. Det är anpassat efter inflationen och kommer att fortsätta att vara det.

Det återstår att se om Socialdemokraterna och skatteutskottet framöver kommer att ändra denna grundprincip inom andra områden.

Jag tackar åter för debatten och önskar interpellanten och alla andra trevlig helg.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2022/23:97 om arbetet mot skattefusk och skatteflykt

Anf. 33 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Mathias Tegnér har frågat mig om jag anser att kampen mot skattefusk är prioriterad och om jag i så fall tänker vidta några åtgärder på området. Han har också frågat hur jag avser att agera för att motverka eventuella negativa konsekvenser för arbetet mot skattefusk efter minskningen av Skatteverkets anslag i regeringens budget.

Skattefusk skadar en fri och rättvis konkurrens och drar undan resurser från vår gemensamma välfärd. Att motverka skattefusk är därför en fortsatt politisk prioritering. I budgetpropositionen för 2023 framgår att regeringen prioriterar att stärka myndigheternas arbete med att motverka skattefusk.

Såväl nationellt som internationellt skattefusk och skatteflykt ska bekämpas med kraft. Regeringen stöder därför de åtgärder som tidigare vidtagits på området och kommer att fortsätta att arbeta aktivt med dessa frågor i till exempel OECD och EU.

På området direkt skatt prioriteras under det svenska ordförandeskapet i EU exempelvis arbetet med att främja god skatteförvaltning och förslag som syftar till att förhindra skatteflykt, skatteundandragande, aggressiv skatteplanering och skadlig skattekonkurrens, såsom en uppdatering av EU:s förteckning över icke samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet och direktivförslaget om legala enheter som saknar substans. Därtill prioriteras också att föra arbetet framåt med att ytterligare stärka det administrativa samarbetet i fråga om beskattning, det vill säga DAC 8.

DAC 8 presenterades av kommissionen i december 2022. Förslaget, som skickats på remiss, består bland annat av nya regler om rapportering och informationsutbyte mellan medlemsstaterna avseende kryptotillgångar.

Inom Regeringskansliet bereds för närvarande betänkandet från utredningen om ny uppgiftsskyldighet för betaltjänstleverantörer (SOU 2022:25). Utredningens förslag följer av EU-regler. Även utredningen Åtgärder för att förhindra mervärdesskattebedrägerier (dir. 2022:54), som ska vara klar 2024, ska föreslå åtgärder för att förhindra momsbedrägerier.

Vad gäller Skatteverkets anslag 2023 vill jag framhålla att merparten av minskningen jämfört med förra året hänför sig till att Skatteverket under 2022 hade tillfälligt högre anslag för att hantera omställningsstöd. Men till exempel kvarstår tillskottet om 5 miljoner kronor 2023 för att Skatteverket effektivt ska kunna hantera uppgifter från informationsutbyte med andra länders skatteadministrationer.

Skatteverket har goda möjligheter att fortsätta sitt viktiga arbete mot såväl nationellt som internationellt skattefusk och skatteflykt.

Anf. 34 MATHIAS TEGNÉR (S):

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret.

Min interpellation handlar alltså om skattefusk och skattefel. Bakgrunden till att jag skrev den är just den de facto-budgetminskning som jag skriver om i min interpellation och som också finansministern nämner i sitt svar.

Det som har hänt är att Tidöpartierna har valt att använda huvuddelen av närmare 70 miljoner kronor som skulle kunna ha gått till arbetet mot skattefusk och skattefel till den eventuella folkräkning som tidigare diskuterats här i kammaren.

Vi socialdemokrater kommer alltid att prioritera arbetet mot skattefel och skattefusk. Anledningarna till detta är flera. Det är delvis en fråga om resurser. Det finns olika beräkningar, men man kan tänka sig att uppemot 100 miljarder kronor varje år försvinner från statskassan som skulle kunna användas till välfärden, polisen eller försvaret. Men det är också en fråga om moral, om att rätt ska vara rätt och att alla ska betala skatt på samma

villkor. Slutligen är det faktiskt en fråga om demokrati, om att alla vi medborgare följer de beslut som är fattade – resurser, moral och demokrati.

Därför är jag glad över att finansministern uttrycker att det är en fortsatt politisk prioritering att arbeta mot skattefel och skattefusk. Jag uppskattar också att finansministern nämner den tidigare regeringens hårda arbete mot skatteflykt och skattefusk. Samtidigt ser jag ett annat mönster i praktiken. Jag har läst mina forna kamraters skrivelser i skatteutskottet kring resurserna till Skatteverket. De konstaterar när det gäller regeringen Reinholdts första mandatperiod att regeringen då minskade resurserna till Skatteverket tills man till slut hamnade i en ekonomisk kris. Då kan man tillåta sig att fundera över om regeringen avser att agera på samma sätt: att här i riksdagens kammare tala om vikten av kampen mot skattefusk men i praktiken inte prioritera arbetet.

Om man ska vara ännu lite mer konspiratorisk kan man konstatera att Moderaterna som parti historiskt har svajat i den här frågan. När Panama Papers dök upp och berörde i stort sett i hela världen – det handlade om att människor inte hade betalat skatt på det sätt som man förväntar sig – dök det i dokumentationen även upp två dåvarande moderata riksdagsledamöter som hade valt att inte betala skatt. Jag drar mig också till minnes den offentliga diskussionen kring Leif ”Vad fan får vi för pengarna” Östling, som hade ett maltesiskt skatteupplägg som i alla fall var tveksamt. Vid den tidpunkten valde 31 moderata riksdagsledamöter att twittra om att detta inte var ett problem. Jag tror att ledamoten Hanif Bali skrev på Twitter att han hade hört att Leif Östling hade kört i 70 på 70-väg.

Min fråga till finansministern är alltså: När nu 70 miljoner svenska kronor försvinner för Skatteverket, hur ska man då i praktiken prioritera arbetet mot skattefusk?

(Applåder)

Anf. 35 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack, ledamoten, för en viktig interpellation! Jag är glad att det är många i riksdagens kammare som engagerar sig i frågor om skattefel och skattefusk, för precis som Mathias Tegnér säger är det en fråga om moral, om legitimitet och om vi på sikt ska kunna ha ett starkt välfärdssamhälle. Det handlar om att pengarna ska användas på bästa sätt och inte hamna på fel ställen.

Herr talman! Jag tänker inte kommentera personer som varken är finansministrar eller sitter i regeringen – nu är det jag som är finansminister. Vi har ett samarbete med Sverigedemokraterna, och jag kan säga vad jag tänker göra.

När det gäller resurser till Skatteverket är det regeringens bedömning att Skatteverket har de resurser man behöver för att göra sitt jobb. En viktig del av detta är arbetet mot skattefusk och att helt enkelt få till bättre kontroller. Att resurserna minskar något handlar, precis som jag sa i interpellationssvaret, om att man i dag jobbar mindre med pandemirelaterade kontroller och uppföljningar. Det är därför som man har något mindre anslag. Mathias Tegnér och Socialdemokraterna har inte mer resurser, vad jag kan se när jag läser om Skatteverket i er budgetmotion, utan ni verkar tycka att detta är en rätt rimlig nivå. Det är ju ändå drygt 8 miljarder som Skatteverket har till sitt förfogande. Skulle det behövas mer framöver för att komma till rätta med skattefusk och skatteflykt tar jag gärna den diskussionen,

först och främst med Skatteverket, förstås, men också med andra partier. För det här är en prioriterad fråga.

Jag tror alltså, oavsett hur det kan låta i en interpellationsdebatt, att vi i grund och botten är rätt överens om att mer måste göras. Och den här regeringen gör mer. En del av detta handlar om folkräkning, som vi har haft en tidigare debatt om. Det är viktigt att veta vilka som är här, så att inte människor har falska identiteter och felaktiga bokföringsadresser – det hänger också ihop med den här frågan i en helhet. Men att arbeta mot skattefusk och skatteflykt är en viktig prioritering.

Som ledamoten skrev i sin interpellation är det också viktigt att göra det här arbetet på internationell nivå. När jag har möte med mina motsvarigheter i Bryssel har jag berättat om att det är en av regeringens prioriterade frågor under ordförandeskapet att jobba fram de här olika akterna som nu finns så att vi kan komma framåt. För om vi ska komma åt skattefusk och skattebedrägerier måste vi också jobba tillsammans. Där delar jag interpellantens inställning.

Anf. 36 MATHIAS TEGNÉR (S):

Herr talman! Tack, finansministern, för svaret!

Som ekonom lade jag vid något tillfälle på minnet det engelska uttrycket ”put your money where your mouth is”. Det tänker jag är viktigt i det här fallet, alltså att man ekonomiskt prioriterar det man tycker är viktigt.

Vi socialdemokrater har valt att använda de 70 miljoner som vi pratar om på ett annat sätt än Moderaterna. Vi har konstaterat att den folkräkning man pratar om inte behöver den typ av resurser som regeringen har föreslagit eftersom Skatteverket redan tidigare arbetade hårt med att se till att människor fanns på rätt plats och var registrerade på rätt plats. Alltså menar vi att det är rimligt att en större del av dessa 70 miljoner skulle gå till arbete mot skattefel och skattefusk. Detta är viktigt just på grund av det som finansministern nämner.

Anledningen till att Skatteverket behöver öka intensiteten i sitt arbete mot skattefel och skattefusk är att det inom ramen för EU-samarbetet, DAC-samarbetet, kommer nya data i stora mängder som Sverige kan ta del av. Ska detta kunna göras i praktiken behövs det nya datasystem. Därför behövs det fler resurser för att man i praktiken ska kunna dra nytta av den information som kommer oss till del tack vare samarbetet i EU.

Är då en del av 70 miljoner en ansenlig summa? Ja, min bedömning är att det är så. Jag konstaterar att Moderaterna för ett par år sedan slog på stora trumman och sa att de lägger om sin politik och prioriterar arbetet mot skattefusk. Det var under Anna Kinberg Batras tid. En del av att slå på stora trumman var att lägga till 50 extra miljoner till Skatteverket för det här arbetet. Jag är lite rädd att finansministern nu har anslutit sig till den Pehrsonska doktrinen: att man säger en sak före valet och en sak efter. Jag hoppas att Moderaterna står upp för det som man uttryckte för ett par år sedan – att Skatteverket ska ha mer resurser och inte mindre.

Den som väljer att inte bidra utan smiter från skatten pekar finger mot resten av folket och säger: Du ska bära en större del. Det är orsaken till att vi socialdemokrater prioriterar kampen mot skattefel och skattefusk. Som jag sa tidigare är det en fråga om resurser, moral och demokrati.

Då kommer jag tillbaka till den fråga jag har ställt till finansministern: Hur ska Skatteverket kunna utveckla sin verksamhet samtidigt som finansministern lägger till nya krav utan att lägga till nya pengar?

Anf. 37 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack också för den frågan, Mathias Tegnér!

Det enkla svaret är att Skatteverkets uppgifter nu förändras: Man lämnar mycket av det pandemirelaterade, men man har fortfarande 8,2 miljarder. Regeringen bedömer att detta är resurser som gör att de mer än väl kan klara sin uppgift. Jag kan verkligen understryka att om det skulle vara så att det behövs mer resurser med tiden – vilket jag absolut inte utesluter, för Skatteverket kommer att få nya uppgifter framöver – tillkommer också resurser för detta. Regeringens bedömning är att Skatteverket inte har för lite resurser. De ska heller inte komma att ha det, för det här är en viktig och prioriterad fråga för mig och hela regeringen.

Vi kommer att fortsätta arbetet. Jag hör att inte bara Mathias Tegnér utan också andra företrädare här inne är ganska nöjda med de åtta åren. Det fanns absolut saker som var bra, men för att vara ärlig är det mycket som inte funkar. Väldigt mycket av välfärdsfusket och skattefusket har man inte fått ordning på under åtta år.

Jag har en hög ambitionsnivå. Jag är övertygad om att Skatteverket, med de resurser man nu har, klarar sin uppgift, men man kommer säkert att behöva mer under åren framöver om det tillkommer nya uppgifter som man inte kan klara inom befintlig ram. Detta är ändå viktigt att säga.

Det är också ett viktigt besked att Socialdemokraterna inte tycker att de 70 miljoner som vi har lagt på en folkräkning – jag tror till och med att det är 75 – ska läggas på ett sådant arbete utan ska läggas på något annat.

Det kanske inte är några stora skillnader mellan våra budgetar. Vi har samma nivå på anslagen, men jag tror att det behövs mer resurser för just folkräkningen. En av grundutmaningarna och ett av grundproblemen just nu är att vi inte vet vilka människor som finns i landet eller var de bor. Ibland bor det väldigt många på en och samma adress, vilket vi alla förstår är helt omöjligt – man kan inte bo 100 personer i en tvåa.

Allt detta måste vi få ännu bättre kontroll på. Mycket har gjorts, men väldigt mycket mer behöver göras. Skatteverkets resurser är en viktig fråga för mig, liksom arbete mot fusk och välfärds kriminalitet. Där har vi många goda förslag som vi har skjutit in i Tidöavtalet men också i själva regeringsarbetet.

Jag kommer att fortsätta att hålla denna fråga högt. Det har jag gjort i många år, och det kommer jag att göra också nu när jag har ansvaret för den.

Anf. 38 MATHIAS TEGNÉR (S):

Herr talman! Tack, finansministern, för svaret!

På ett sätt är jag nöjd med att finansministern är tydlig med att kampen mot skattefusk och skattefel är viktig. Jag delar dock inte finansministerns uppfattning att den gamla regeringen och Socialdemokraterna inte prioriterar en folkräkning. Det gör vi utan tvekan. Däremot har vi tagit avstånd från den populistiska retorik som jag också uppfattar att finansministern backade ifrån tidigare i dag. Det är viktigt att se till att en folkräkning görs

på ett sätt som fungerar i praktiken och att den inte handlar om slagord i Sveriges riksdag.

Det kanske är demonerna i mig som kommer flygande, men jag noterar att Moderaterna i allmänhet och även nu när finansministern berättar om prioriteringen är väldigt duktiga på att tala om välfärdsfusk. Mer sällan pratar man om skattefusk. Vi socialdemokrater tycker såklart principiellt att rätt ska vara rätt. Detta gäller såklart välfärdsfusk och bidragsfusk men också skattefusk. Jag noterar att moderater i allmänhet hellre pratar om bidragsfusk än om skattefusk. Jag konstaterar alltså att Moderaterna historiskt har svajat i frågan om skattefusk.

Jag nämnde Panama Papers, jag nämnde ”Vad fan får vi för pengarna?” och jag nämnde den historiska budgetslakten av Skatteverket. Som jag ser det, herr talman, är det upp till bevis för finansministern. Finansministern säger rätt saker här i kammaren, men jag undrar om finansministern kan förmå den moderata riksdagsgruppen att på riktigt motverka skattefel och skattefusk i verkligheten. Detta kommer framtiden att få utvisa.
(Applåder)

Anf. 39 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag kan verkligen understryka att den moderata riksdagsgruppen tar allvarligt på denna fråga och alla frågor som handlar om att de pengar som skattebetalarna har slitit ihop – undersköterskan såväl som överdirektören – inte används på bästa eller rätt sätt. Dessa pengar ska användas rätt och inte hamna fel.

Jag kan också konstatera att vi verkar vara överens om att arbetet ska intensifieras. Det kan Mathias Tegnér vara alldeles lugn med att det kommer att göra. Jag noterar också att det finns en underton – att vi inte skulle prioritera det.

Jag har suttit i riksdagen under ganska många år, och jag vet att vi hösten 2018, i december tror jag, när M-KD-reservationen vann här i riksdagen, hade en permanent ökning av anslaget till Skatteverket på 10 miljoner därför att det behövdes då. Det var alltså före pandemin. Året efter ändrade den dåvarande regeringen detta och gjorde det tillfälligt, och som interpellanten nämnde i sin interpellation löpte det ut 2022. Det var alltså den förra regeringen som drog tillbaka det permanenta och gjorde det tillfälligt.

Med detta sagt är jag inte den som är den. Jag går inte bakåt 10 eller 15 år, utan jag går bakåt bara ett par år. Vi har lagt fram en budget som jag tror är bra. Skatteverket kommer absolut att klara uppgiften, och jag kommer att fortsätta arbetet mot skattefusk, skatteflykt, välfärdsbedrägerier och annat och se till att myndigheter som polisen, rättsväsendet, Skatteverket, Tullverket och andra har de resurser de behöver för att klara sin uppgift.

Vi har prioriterat förut, och vi kommer att göra det igen. På tal om det ska jag göra ett litet instick i den förra debatten när det gäller äldreomsorgen. Under pandemin stärkte Vänsterpartiet, Moderaterna och Kristdemokraterna äldreomsorgen och lade pengar där. Detta är viktiga frågor. Välfärd och välfärdsfusk är viktigt för oss.

Nu vill jag önska alla en trevlig helg.
(Applåder)

Förste vice talmannen meddelade att energi- och näringsminister Ebba Busch (KD) var förhindrad att vid dagens sammanträde besvara interpellation 2022/23:74 av Isak From (S) om processindustrins aviserade investeringar. Interpellationen skulle besvaras vid ett senare tillfälle.

§ 11 Svar på interpellationerna 2022/23:78, 82 och 94

Förste vice talmannen meddelade att energi- och näringsminister Ebba Busch (KD) var förhindrad att vid dagens sammanträde besvara interpellationerna 2022/23:78 av Fredrik Lundh Sammeli (S) om exkludering av Norrland från högkostnadsskydd, 2022/23:82 av Isak From (S) om rättvist elstöd och 2022/23:94 av Malin Larsson (S) om elstöd för hela landet. Interpellationerna skulle besvaras vid ett senare tillfälle.

§ 12 Svar på interpellation 2022/23:92

Förste vice talmannen meddelade att energi- och näringsminister Ebba Busch (KD) var förhindrad att vid dagens sammanträde besvara interpellation 2022/23:92 av Patrik Björck (S) om höga bränslepriser. Interpellationen skulle besvaras vid ett senare tillfälle.

§ 13 Svar på interpellation 2022/23:123 om rätten till barnomsorg på obekväm arbetstid

*Svar på
interpellationer*

Anf. 40 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Jim Svensk Larm har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder med anledning av att tillgången till barnomsorg på obekväma arbetstider skiljer sig så mycket åt mellan kommuner samt om jag tänker ta några initiativ för att ge fler rätten till barnomsorg på obekväm arbetstid.

Många yrkesgrupper har arbetstider helt eller delvis förlagda till kvällar, nätter eller helger. För föräldrar i dessa yrkesgrupper kan det finnas ett behov av barnomsorg under den tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds.

Det är tydligt i skollagen att kommunen ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under den tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds i den omfattning som behövs, bland annat med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete. Nästan sju av tio kommuner har i dag barn inskrivna i sådan omsorg. Det är även möjligt för kommuner att ansöka om statsbidrag för att anordna omsorg under den tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. Trots detta kan det fortfarande finnas föräldrar som har behov av sådan omsorg men som inte får det.

Av förarbetena till skollagen framgår det tydligt att kommunen bör göra en individuell prövning utifrån de lokala förutsättningarna för varje ansökan om plats. I den bedömningen bör även föräldrarnas reella möjligheter att själva ordna omsorg för sina barn ingå. Skollagens krav på att

varje kommun ska sträva efter att erbjuda omsorg på obekväma tider är inte något som kommunerna kan bortse ifrån.

Anf. 41 JIM SVENSK LARM (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för svaret och möjligheten att få debattera denna fråga. Det är en fråga som ligger mig varmt om hjärtat och som jag självklart har motionerat om här i riksdagen.

Jag har i över tio år jobbat skiftgång inom pappersindustrin och gjorde så sent som i oktober mitt sista nattsift innan jag fick börja tjänstgöra här i riksdagen. Denna erfarenhet av att jobba skift har jag med mig i mitt uppdrag. Jag vet hur värdefullt det är för såväl föräldrar som företag att barnomsorg finns på obekväma arbetstider.

Jag har därför ställt denna interpellation där jag frågar statsrådet om hon avser att vidta några åtgärder med anledning av att det skiljer sig så mycket åt mellan kommuner samt om statsrådet avser att vidta några åtgärder för att fler ska få rätt till barnomsorg på obekväma arbetstider.

I svaret från statsrådet besvaras ingen av dessa frågor, men jag hoppas att statsrådet tar möjligheten att utveckla sina svar under debatten. Jag hade hoppats att statsrådet skulle se ett behov av att ta initiativ i denna viktiga fråga så att fler får möjlighet till barnomsorg på obekväma arbetstider när det behövs. Utifrån statsrådets svar får jag dock känslan att statsrådet tycker att den reglering vi har är tillräcklig.

Under de senaste åren har vi sett hur antalet kommuner som tillhandahåller barnomsorg på obekväma arbetstider har minskat med 25 kommuner under perioden 2018–2021 samt att runt 2 000 platser har försvunnit under samma tid. Anledningarna är nog flera. Detta behöver analyseras, för jag tror inte att det har blivit en så stor förändring på arbetsmarknaden att behovet har försvunnit helt i 25 kommuner. Vi behöver därför komma tillbaka till högre nivåer.

Även om statsrådet pekar på att det är tydligt i skollagen att kommuner ska sträva efter att erbjuda omsorg under obekväma arbetstider, då förskola eller fritidshem inte erbjuds, tolkas detta olika av kommuner.

Vad innebär det att sträva efter detta, och hur mycket ska kommuner behöva organisera sin verksamhet för föräldrars behov?

Statsrådet lyfter i sitt svar också fram föräldrarnas eget ansvar för att ordna omsorg för sina barn. Jag förstår att föräldraansvaret finns där, men jag får en oroande känsla av att statsrådet vill ställa ännu större krav på föräldrar som behöver omsorgen.

Herr talman! År 2016 kom Skolinspektionen med en rapport om föräldrars möjligheter till omsorg när förskolan är stängd. Rapporten har några år på nacken, men det finns fortfarande värdefulla analyser och slutsatser i den. En sak som det pekas på i rapporten berör det som statsrådet nämner i sitt svar, nämligen att kommuner ska sträva efter att erbjuda omsorg när förskola och fritis har stängt. Men i Skolinspektionens rapport fastslås att flera kommuner inte strävar efter att erbjuda detta.

En tredjedel av de intervjuade kommunerna hade nämligen fattat beslut om att inte erbjuda verksamheten, detta trots att de i sina egna utredningar före beslutet kommit fram till att det fanns ett visst behov. Det går därför att fråga sig om formuleringen i skollagen verkligen räcker till.

I rapporten pekas också på brister i uppföljning av kvalitet och kompetensutveckling, något som är viktigt för att erbjuda barnen som är där en god kvalitet.

Detta är en viktig verksamhet, och jag undrar om inte statsrådet ser behov av att se över lagstiftningen, så att fler kommuner kan tillhandahålla barnomsorg på kvällar, nätter och helger.

Anf. 42 ANNA WALLENTHEIM (S):

Herr talman! Hemma i Hässleholm har jag en syster som i hela sitt vuxna liv har jobbat inom äldreomsorgen och framför allt inom demensvården. Det är ett tufft yrke. Det är ett yrke som innebär tunga lyft. Det är ett yrke där hon vid flera tillfällen har kommit hem med blåmärken och rivmärken. Demens är en hemsk sjukdom att jobba med – men det är inte hemskt att jobba med människorna, vill jag tillägga. Det är också ett yrke med väldigt låga löner med tanke på det ansvar de som jobbar där tar för vår äldre generation. Det är också ett yrke som kräver att min syster och hennes kollegor arbetar obekvämt arbetstid.

Under många år har familj, släkt och vänner frågat min syster om hon inte ska vidareutbilda sig till något annat eller byta yrke. Men, herr talman, min syster bär sin underskötersketitel med stolthet, och hon har i nuläget inte några planer på att göra något annat.

Min syster jobbar inte heller vilka tider som helst. Hon jobbar natt, och hon jobbar två av fem helger. Samtidigt är hon mamma till två fantastiska pojkar som är fem och snart fyra år. Vad gör hennes sambo då? Förra året blev han färdig lokförare och kör tåg på dagar, kvällar och nätter. Han jobbar dessutom varannan helg.

Deras liv hade inte varit möjligt om inte Hässleholms kommun förra året hade öppnat sin första kommunala förskola och fritidshem på obekvämt arbetstid. Men innan den var på plats fick de ihop sina liv tack vare att jag, mina föräldrar, vänner och barnens farmor ställde upp och passade barnen och sov hos dem de nätter som båda föräldrarna jobbade. Långt ifrån alla har dock denna tur.

Herr talman! Sveriges jämställdhetsbarometer 2022 visar att LO-förbundens medlemmar inte har samma möjligheter och rättigheter som andra att kombinera arbete och familj. Detta måste såklart ändras.

För oss socialdemokrater är det självklart att familjepolitiken måste vara både jämställd och jämlik. Och ett av kraven är att det finns barnomsorg på obekvämt arbetstid oavsett yrke.

Statistik visar att majoriteten av kvinnorna inom LO arbetar på tider då barnomsorgen inte är öppen. Vad får då detta för konsekvenser? Jo, det innebär att kvinnor som jobbar på tider när förskolan inte är öppen inte kan jobba heltid, vilket leder till att familjer får sämre ekonomi och att kvinnors pension blir lägre. Jag sitter också i justitieutskottet, och jag vet att en av konsekvenserna blir att kvinnor inte har möjlighet att lämna våldsamma män för att de inte har råd med det.

I dag behöver kommuner inte erbjuda barnomsorg utanför kontorstider. Och som vi hörde i statsrådets svar till interpellanten verkar regeringen ganska nöjd med att skollagen säger att kommuner ska sträva efter att erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid.

Att nästan sju av tio kommuner erbjuder detta är såklart inte något som man ska tycka är positivt eftersom det i praktiken innebär att människor i

nästan en tredjedel av landet inte har rätt till detta och inte kan kombinera jobb och familjeliv.

Dessutom visar detta inte heller på det faktiska behovet. Ska vi vara nöjda med att en storkommun har endast ett nattis? Hur långa är köerna i den kommunen?

Ett av de viktigaste medskicken jag har fått sedan öppnandet av ett nattis i Hässleholm är att behovet faktiskt var större än man trodde.

Därför måste jag ställa en fråga till statsrådet: Är det rimligt att de som tar ansvar för att samhället fungerar, alltså Sveriges arbetare, inte får det stöd med barnomsorg som de behöver?

Anf. 43 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Detta är en behovsprövad verksamhet, och det finns tydliga skrivningar i skollagen om att kommuner ska sträva efter att erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid i de fall sådan behövs. Det finns också ett statsbidrag för detta ändamål på 80 miljoner kronor per år som kommuner kan söka, detta för att de ska kunna erbjuda detta där det behövs. Jag menar därför att det finns en tydlig reglering på området. Och regering efter regering har tyckt att detta har varit rimligt i förhållande till vad som kan erbjudas.

Jag har själv varit skolborgarråd i Stockholm, och i Stockholm har ett hundratal barn per år barnomsorg på obekvämt arbetstid. De flesta av dem har inte barnomsorg på nattis, utan de flesta har en barnskötare som kommer hem till barnen och sover hos dem. Man måste nämligen komma ihåg att det inte handlar bara om föräldrar som jobbar natt. Det kan också vara så att de jobbar en bit in på kvällen eller att de kanske jobbar en del av en helg och så vidare. Då är det en majoritet av kommunerna som strävar efter att erbjuda detta till de föräldrar som har ett sådant behov.

Min förhoppning är också att detta statsbidrag – det är ganska mycket pengar, 80 miljoner kronor årligen – faktiskt ska stimulera kommuner att ta detta ansvar. Men jag är i dag inte beredd att lova en ytterligare reglering på området.

Anf. 44 JIM SVENSK LARM (S):

Herr talman! Jag hör att statsrådet här lyfter fram att hon inte är beredd att vidta några åtgärder. Men jag hoppas i alla fall att debatten ger henne anledning att fundera lite mer på detta.

Statsrådet lyfter också fram det statsbidrag som vi har infört. Det är ett viktigt statsbidrag för att fler kommuner ska erbjuda detta.

För många är barnomsorg på obekvämt arbetstid, så kallade nattis, inte något som de funderar över. De kanske inte ens vet om att det finns. Men som ledamoten Anna Wallentheim nyss sa är denna barnomsorg mycket viktig för de familjer som behöver använda den. Den är i mångt och mycket avgörande för att många ska kunna jobba. Endast fem av tio arbetare kan jobba heltid med barnomsorgens normala öppettider. Barnomsorgens öppettider räcker helt enkelt inte till för att människor ska kunna jobba heltid inom arbetaryrken.

Det är en fråga som ligger under skolministerns portfölj men som har en väldigt tydlig koppling till arbetsmarknad och jämställdhet.

Vi har under pandemin sett stora skillnader i var och hur arbete kan genomföras. Ett tag lät det som att hela Sverige började jobba hemifrån.

Så var det såklart inte. Jag och mina kollegor gick till jobbet som vanligt. Så var det på många ställen där yrken bedrivs genom ett fysiskt arbete på en specifik plats. Detta visar ABF:s utställning Vi som arbetar med våra kroppar ett axplock från. Förutom att dessa stolta arbetare har ett fysiskt arbete bedrivs arbetet också på obekväma arbetstider. Det gäller bland andra kriminalvårdare, lokalvårdare och undersköterskor.

Jag har under min tid som fackligt och politiskt engagerad pratat med många som använder sig av nattis. Och i alla berättelser finns en röd tråd, nämligen att de utan nattis hade varit tvungna att byta jobb. Det oroar mig eftersom vi har en brist på personal inom en rad branscher. Inom många av dessa branscher arbetar man på obekväma arbetstider. Det är alltså ett problem att det inte erbjuds nattis i tillräckligt stor utsträckning.

Vidare hör jag att det finns en viss skam i att använda sig av nattis. Föräldrar upplever att andra anser att de som föräldrar inte kan ta ansvar för sina barn för att de behöver barnomsorg på kvällar, nätter och helger. Detta behöver vi bryta så att det alltid finns en stolthet i att ha ett arbete och bidra till samhället, oavsett om det innebär att man behöver förskola och fritis på dagen eller att man behöver barnomsorg på kvällen.

Herr talman! Jag vill komma tillbaka till Skolinspektionens rapport från 2016. I rapporten nämns flera saker som orsakar svårigheter för föräldrar som vill använda sig av nattis. En av dessa är att vissa kommuner ställer krav på föräldrarnas arbetstider: De ska vara regelbundna och kontinuerliga. Förutom att detta kan vara svårt inom vissa branscher blir det nästan omöjligt för den förälder som går mellan vikariat eller är timanställd.

Att som arbetslös ensamstående förälder behöva leva i ovisshet och inte veta när du ska jobba nästa gång är jobbigt nog. Men att samtidigt behöva oro sig över att det kanske är under kvällen eller helgen du får jobba och hur du då ska klara omsorgen av barnen är ännu jobbigare.

Vidare kan vi se i rapporten hur informationen om verksamheten skiljer sig stort mellan kommuner – alltifrån att informationen bara finns på ett språk till att det inte ens finns någon information om att verksamheten existerar.

Herr talman! En sak som slår mig är hur användandet av nattis främst är en fråga för arbetaryrken i Sverige. Det är inom dessa yrken som arbetet i större utsträckning bedrivs dygnet runt. Bemanningen är en ständig fråga, och svårigheter att anpassa scheman utifrån barnomsorgen blir extra påtaglig i en redan pressad situation.

Industriarbetaren, lastbilschauffören och butikspersonalen är alla oerhört viktiga i bygget av ett starkare samhälle. Frågan om nattis är i mångt och mycket en fråga om klass, och därför ligger den mig varmt om hjärtat. Vi behöver ha detta bredare. Jag hoppas därför att statsrådet förstår vikten av en tillgänglig barnomsorg så att barnomsorg på kvällar, helger och nätter finns där för dem som behöver det.

Anf. 45 ANNA WALLENTHEIM (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för att hon är här i dag och deltar i denna viktiga debatt. Men jag är tveksam till att svaret är lika mycket att tacka för. Fler initiativ behövs; det pekar både interpellanten och LO på.

Det är oroande att varje gång vi har en borgerlig regering på plats – en regering som nu också stöttas och många gånger även styrs av Sverigedemokraterna – är det arbetare och LO-kollektivet som måste stå tillbaka.

Nu i veckan när löner och arvoden betalades ut i januari fick jag som riksdagsledamot stora skattesänkningar, och mitt arvode är 70 000 kronor i månaden. Men vad får min syster med sin undersköterskelön? Ja, inte får hon några extra tusen kronor i plånboken.

Häromdagen presenterade regeringen att man lägger ned den viktiga karensutredningen. Detta är en otroligt viktig fråga för väldigt många arbetare i vårt land, och vi ser på det här med en stor sorg. Människor som arbetar inom dessa yrken kan inte jobba hemifrån när de känner sig sjuka, och många gånger har de inte heller råd att stanna hemma. För människor i vården, lärare, handelsanställda, lokalvårdare, industriarbetare med flera gör det här skillnad.

Det finns mycket som behöver göras i Sverige för att minska klyftorna både i samhället och på svensk arbetsmarknad. Karensavdraget är en del, och barnomsorg på obekvämlig arbetstid är en annan. Här borde statsrådet och regeringen ta fler initiativ för att ge fler människor rätten att kunna kombinera jobb och familj.

Vi socialdemokrater anser att människor, precis som min syster, både ska kunna känna yrkesstolthet, bära Sverige, kräva heltid och ha familj!

Anf. 46 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Jag tycker möjligtvis att tonläget är lite väl högt med tanke på att vi har haft en socialdemokratisk regering i åtta år, som uppenbarligen har haft samma syn på frågan som de tidigare borgerliga alliansregeringarna under åtta år hade.

Det är dessutom så att statsbidraget infördes under alliansregeringens tid. Jag tror att vi har delat ungefär samma uppfattning under ganska många år i Sverige om hur detta ska vara reglerat, det vill säga att kommunerna ska ha en möjlighet att erbjuda verksamheten, att det finns statsbidrag och att man måste ansöka om dem.

Men det är också viktigt att kommunerna faktiskt informerar om att denna verksamhet finns. Det måste de göra enligt skollagen. Fler föräldrar kan då förstå att möjligheten finns. Detta får vi väl alla hjälpas åt med. Men det finns alltså en tydlig reglering, och det finns ett statsbidrag som är ganska substantiellt.

Sedan tror jag också att det är bra om kommuner funderar lite på om de har möjlighet att ha lite flexibilitet i systemet. Det handlar inte bara om nattis, utan det handlar också om att man till exempel kan ha någon som kommer och sover hemma hos barnet. På det sättet kan man göra systemet lite mer flexibelt och lättare att arrangera både för föräldrar och för kommunen.

Det såg jag när jag var ansvarig för detta i Stockholm; det var en vinst att ha det på det sättet. Nattis var inte det som föräldrar framför allt efterfrågade, utan det var rätten till barnomsorg på obekvämlig arbetstid – även om den skedde i hemmet. Jag tror att flexibiliteten skulle kunna underlätta i frågan.

Anf. 47 JIM SVENSK LARM (S):

Fru talman! Det är ändå roligt att statsrådet börjar resonera lite om hur vi kan utöka detta. Jag är glad att hon lyfter att skollagen säger att det ska finnas information, för tydligen gör det inte det enligt Skolinspektionens rapport. Det kan alltså finnas anledning att kolla vidare på detta, för barnomsorg på obekvämt arbetstid och nattis – det kallas lite olika på olika ställen i landet – är oerhört viktigt.

Jag vill passa på att tacka statsrådet för möjligheten att debattera detta ämne och för hennes svar i debatten hittills.

Kommuner runt om i hela Sverige står inför stora utmaningar. Jag är säker på att det inte är något som statsrådet missat. Jag har själv varit kommunpolitiskt aktiv och suttit där i utbildningsnämnden för att prioritera och se hur budgeten ska gå ihop.

När vi pratar om utbildningspolitik är det mycket som är lagstyrt, men det finns också det som inte är lagstyrt. Det vi pratar om i dag brukar klassas som något som är av frivillig karaktär inom kommunens och skolans verksamhet. Jag vet av tidigare erfarenhet att förslag om att dra ned på denna verksamhet ofta kommer upp på bordet tidigt när vi ska få budgeten att gå ihop. Argumentationen kretsar just kring att det inte är en lagstyrd verksamhet.

Fru talman! Det här är problematiskt. Resurserna i kommuner räcker inte till för att bedriva den verksamhet som skulle behövas för att alla barn och unga ska få den skola de förtjänar. Extra orolig är jag inför de kommande åren, både för att fler behöver barnomsorg på obekvämt arbetstid för att få jobb och för regeringens prioriteringar. Skattesänkningar för höginkomsttagare går före mer resurser till välfärden. Det är helt enkelt fel prioritering. Det har debatterats i många debatter tidigare, men det är svårt att inte nämna det även i denna debatt.

Hur många platser kommer att försvinna i barnomsorg på obekvämt arbetstid de kommande åren? Hur många kommuner tvingas till besparingar till följd av regeringens prioriteringar?

Jag hoppas att statsrådet lyssnar på oss som har motionerat i frågan, för vi är många. Jag träffar arbetsgrupper som använder barnomsorg på obekväma arbetstider och får en större bild över hur viktig verksamheten är. Jag ställer därför frågan: Varför vill inte statsrådet lagstadga denna verksamhet?

Anf. 48 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Jag tycker att frågan är viktig. Kommunerna ska sträva efter att ge barnomsorg på obekvämt arbetstid i den mån som föräldrar behöver det. Vi har ett statsbidrag på 80 miljoner kronor varje år som kommunerna kan använda sig av för ändamålet. Det är också glasklart enligt skollagen att kommunen ska informera om de möjligheter som faktiskt finns. Jag tycker att den lagstiftning som regering efter regering har varit ense om är ganska bra.

När det gäller statsbidragen till skolan generellt sett är dessa de största som har getts till kommunernas verksamhet på skolområdet sedan i början av 90-talet, under 90-talskrisen. Det är ett substantiellt tillskott till kommunernas budget. Men i huvudsak är det, precis som Jim Svensk Larm säger, kommunerna som är ansvariga för verksamheter som förskola och skola utifrån de skatteintäkter man har.

Det är dock ändå så att vi gör en stor satsning på skolan i budgeten, och den är betydligt större än de satsningar som har gjorts tidigare år.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellation 2022/23:64 om Sveriges klimatpolitik under ordförandeskapet i EU

Anf. 49 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Jytte Guteland har frågat mig vilka initiativ jag har tagit för att lotsa förhandlingarna om EU:s klimatpaket Fit for 55 framåt samt vilka direktiv som jag och regeringen avser att färdigförhandla under ordförandeskapet.

EU:s lagstiftningspaket Fit for 55 är det största och mest ambitiösa klimatpaketet i EU:s historia. Med detta paket tar vi stora kliv mot att nå EU:s åtaganden under Parisavtalet, liksom mot uppfyllelse av Sveriges nationella klimatmål. EU är vår viktigaste klimatpolitiska plattform, och vi ser positivt på att samarbetet och ambitionsnivån på detta område ökar.

Sverige har under förhandlingarna om Fit for 55-förslagen varit en aktiv och bidragande part för att åstadkomma ett resultat med hög klimatambition som bidrar till att genomföra omställningen i alla sektorer och alla medlemsstater. Sveriges konstruktiva ansats och våra höga ambitioner på klimatområdet har bidragit till att EU:s medlemsländer kunnat nå politiska överenskommelser med Europaparlamentet i centrala klimaträttsakter, bland annat EU:s utsläppshandelssystem och koldioxidkraven för lätta fordon.

I mitten av december presenterade statsministern det svenska ordförandeskapsprogrammet för riksdagen. Den gröna omställningen och energi-omställningen utgör en av de fyra övergripande prioriteringarna, och klimatfrågan är en central del av detta. När vi talar om vårt ordförandeskap talar vi om grönare, säkrare, friare.

När det gäller Fit for 55 specifikt innebär det att förhandlingarna om återstående rättsakter är prioriterade. Det återstår bland annat förhandlingar på energi- och transportområdet. Därutöver finns det även nyare förslag på klimatområdet som Sverige kommer att driva framåt, bland annat ett certifieringsramverk för koldioxidinbindning och koldioxidkrav för tunga fordon. Vi kommer som ordförande även att försöka avsluta förhandlingen om fluorerade växthusgaser.

Som ordförande i EU:s ministerråd har Sverige en viktig roll att fylla. Vi avser att samarbeta nära med såväl Europaparlamentet och EU-kommissionen som med andra medlemsstater för att skapa förutsättningar för framgångsrika förhandlingar.

Anf. 50 JYTTE GUTELAND (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för att du är här och tar den här debatten!

Ibland när man lyssnar på debatten i Sverige kan man få en känsla av att den globala upphettningen är någonting som pågår någon annanstans och inte berör Sverige. Jag vet inte hur många klimatdebatter jag lyssnat på där man framför allt från regeringens sida har fått en känsla av att allt

är löst, att detta är någon annans problem eller eventuellt att kärnkraften kommer att lösa alltihop.

Fru talman! Ändå är klimatet en av de frågor som väcker det största engagemanget i Förenings Sverige och en fråga som oroar oerhört många i vårt land. Det duger verkligen inte att politiken lämnar walkover i vår tids största fråga. Det är ett svek – många har sagt det före mig, men det är värt att betona här i kammaren.

Svenska folket hänger med i detta och vet detta. Sverige har också genom sin ordföranderoll en unik chans att ta ett ledarskap för klimatet. Ändå dröjde det väldigt lång tid innan vi ens fick till den här debatten med klimatministern. Vi ställde ju interpellationen före jul och före ordförandeskapet.

Vi har också fått höra att det tjeckiska ordförandeskapet skyndade på många viktiga direktiv därför att man var orolig för huruvida den svenska regeringen verkligen stod upp för klimatpolitiken. Man var också oroad över regeringsunderlaget, om det skulle bromsa det viktiga klimatpaket som nu förhandlas på EU-nivå. Det var därför detta skyndades på och bland annat det största direktivet, det om EU:s utsläppshandel, blev klart före jul. Ingen vet om det hade kunnat bli ännu mer ambitiöst om Sverige hade fått leda detta med en ambitiös klimatambition. Detta är djupt olyckligt.

Nu ligger det, precis som klimatministern säger, några direktiv kvar på bordet. De är viktiga. Jag kan konstatera att vi i svaret inte får veta så hemskt mycket om huruvida regeringen avser att färdigställa dessa direktiv på energi- och transportområdet. Förhandlingarna är ”prioriterade”, säger ministern i svaret, men betyder det att man vill färdigställa direktiven?

Jag tycker inte heller att jag får svar på frågan om vilka initiativ ministern har tagit för att lotsa förhandlingarna om EU:s klimatpaket framåt. Vilka människor har man träffat? Har man tagit upp detta i olika sammanhang? Har det varit seminarier? Har det varit hearingar och rundabordsamtal? Någonting om aktiviteten från regeringens sida borde vi kunna få höra, eftersom det inte hörs särskilt mycket i något slags offentlig debatt om sådana initiativ.

Förutom att konstatera att jag inte får svar på min första fråga om initiativen och att det är mycket osäkert huruvida regeringen avser att färdigställa Fit for 55 under den här tiden vill jag också lägga med brasklappen att det blir osäkert när man hör regeringsunderlagets klimat- och miljöpolitiska talesperson säga att Tidöavtalet står över klimatpolitik reglerad på EU-nivå. Det är klart att jag jättegärna också vill höra svar om detta, för det sprider osäkerhet.

Anf. 51 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Jag noterar att Jytte Gutelands inlägg börjar med att hon har en ”känsla” av att det för regeringen handlar om utsläpp någon annanstans. Det blir ju lite oklart att baserat på den känslan komma med påståenden om att vi inte skulle vilja driva Fit for 55-förhandlingarna i mål. Låt mig, om det rådde några oklarheter i mitt tidigare svar, vara väldigt tydlig: Den här regeringen prioriterar att ta dessa klimatförhandlingar i mål, och det gäller även Fit for 55-paketet.

Detta är inte heller någonting som jag sitter ensam på min kammare och klurar kring. Både statsministern och EU-ministern och även andra har varit väldigt tydliga med detta.

Däremot läser jag också texterna om hur den socialdemokratiska gruppen i Europaparlamentet tar upp en oro för den här regeringens hantering av ordförandeskapets klimatfrågor. Jag får tala med oroade kollegor som kommer fram till mig och undrar: Stämmer detta som jag läser i tidningen att Helén Fritzon påtalar och oroar sig över? Jag läser påståenden om att den här regeringen består av klimatförnekare.

Nu är detta inte en interpellationsdebatt med Martin Kinnunen utan en interpellationsdebatt du har med mig. Jag är liberal klimat- och miljöminister i Sverige, och vi prioriterar EU-ordförandeskapet och dess klimatfrågor högt.

Jag tror att det är viktigt att föra dessa förhandlingar i mål. När det gäller det som kvarstår av dem är det bara positivt att man håller en så hög takt i arbetet som möjligt. När vi är klara med vissa delar kan vi gå vidare med andra. Arbetet är ju uppenbarligen inte avslutat. Man behöver också avsluta arbetet. Även när själva förhandlingen är klar finns det andra delar som vi under ordförandeskapet kommer att hantera.

Jag tror inte att det finns någon regering som vill att arbetet ska gå långsammare. Och jag betvivlar i alla fall inte tjeckernas kompetens och den otroliga kraft de har visat under sitt ordförandeskap, bland annat i klimatarbetet.

Vi behöver få ett robust lagstiftningsramverk på plats så snabbt som möjligt som säkerställer att vi når våra mål om utsläppsminskningar på minst 55 procent. Sverige kommer självklart att verka för att skapa ett så bra förhandlingsklimat som möjligt, som möjliggör att den återstående lagstiftningen kan antas. Jag vet inte om man kan vara mycket tydligare än så.

Sedan var det några andra frågor om hur vi arbetar med det här prioriterade området, om hur vi försöker få fram frågorna och vara pådrivande på olika sätt. Jag ser verkligen fram emot att leda diskussionerna i rådet det närmaste halvåret. Under de möten och annat vi har haft inför vårt ordförandeskap har vi självklart redogjort för vår tydliga prioritering att föra fram klimatarbetet. Jag har fört fram de lagstiftningsakter och direktiv som ligger inom mitt råd och som vi avser att hantera under det kommande halvåret.

Vi för också mycket dialog med varandra utöver de rådsmöten vi har i miljørådet. Vi har även mycket dialog om vägen framåt för EU på COP-förhandlingarna, på COP 27 i Egypten men också på COP 15 i Kanada, som rörde biologisk mångfald. Där har jag kunnat bemöta de påståenden som mina kollegor tyvärr läser i tidningarna om att den här regeringen inte skulle vilja bedriva ett ambitiöst klimat- och miljöarbete.

Vi påbörjade arbetet med hur vårt ordförandeskap och våra prioriteringar ska se ut redan innan den här regeringen tillträdde. Jag kan bara önska att hela riksdagen framöver också är mån om att förvalta det arv som Sverige har i det arbete vi ska utföra under vårt ordförandeskap i EU denna gång.

Anf. 52 JYTTE GUTELAND (S):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet! Vi tar det som ett löfte att regeringen avser att färdigställa dessa direktiv på energi- och transportsidan inom ramen för ordförandeskapet. Det är i sådana fall ett gott besked.

Vad gäller den ömma tå som jag uppenbarligen stötte till i fråga om det finns klimatskeptiker i regeringsunderlaget handlar det absolut inte om att ministern själv skulle vara klimatskeptiker. Men det blir obekvämt om man sitter i en klimatskeptikers knä och försöker hantera frågorna. Jag tror att det är det som har gjort att ministrarnas första tid har varit så turbulent.

Vi skulle verkligen behöva få reda på vad som gäller. Regeringen höll en presskonferens i veckan om Tidöavtalet och de första 100 dagarna och fick direkt kritik från kammaren och SD:s miljö- och klimattalesperson, som menar att man inte alls kan hålla sig till EU:s lagstiftning utan att det i stället är Tidöavtalet som står över lagstiftningen. Då är det klart att vi behöver reda ut vad det är som regeringen står för i frågan. Står man för lagen, eller står Tidöavtalet över den? Du får gärna utveckla det.

Vad gäller frågan om Fit for 55 och ledarskapet runt det behöver vi absolut en regering som tar initiativ, som driver klimatfrågorna på EU-nivån och som leder detta. Det är många som vittnat om att tjeckerna skyndade på för att man kände oro över den svenska hållningen. Det påverkar såklart möjligheten att få rum för ambition för klimatpolitiken inom direktiven. Jag tror att de flesta som har förhandlat om lagstiftning vet att om det kommer press om tuffare tider längre fram får man skynda på, även om man hade mer ambition i rockslaget under förhandlingen.

Jag skulle vilja betona att klimatkrisen innebär fler naturkatastrofer med storm, torka, översvämning och hetta. Det driver på artdöden. Det skakar om jordbruket. Det skapar konflikter om knappa resurser, och det driver människor på flykt och mot fattigdom.

Ibland frågas det: Men Sverige då? Vad händer här? Det ser vi också redan nu. Det drabbar redan människor här och nu. Klimatet förändras, och när det anpassar sig slår det på jordbruket. Vi har också sett översvämningar i Sverige i nutid. Bränder drabbar oss under somrarna på ett helt annat sätt. Det handlar också om uttorkade brunnar, torra åkrar, nedbrända skogar, nedblåsta ledningar, tomma skidliftar, dyrt kaffe, tomma varuhyllor i matbutiker och översvämmade källare och vägar, vilket många svenskar har fått uppleva de senaste åren.

Det handlar också om hettan som leder till utslagna äldre och sjuka. Det drabbas verkligen hela EU av. Faktum är att hettan är det som dödar de flesta européer som dör i förtid. Vi ser också krigsrapportering på nyheterna. Rädslan sprider sig i vårt land på grund av klimathotet.

Jag utgår från att klimatministern gör sitt allra yttersta för att använda EU som den hävstång och möjlighet det är när det gäller att förbättra klimatpolitiken.

Anf. 53 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Det stämmer att det även i dag finns effekter av klimatkrisen som vi försöker hantera i Sverige. Jag kan också nämna många av dem, eftersom det verkar vara av vikt. Vi har översvämmade källare, vi har raserade vägar, vi har följd effekter i form av höjda livsmedelspriser och vi har ett minskat snötäcke, som drabbar vårt land på olika sätt. Det drabbar vår turistnäring, och det drabbar våra skidorter. Vi har försämrade grund-

vattennivåer. Det finns mycket som kan konstateras vara konsekvenser av klimatkrisen.

Jag tror att det är viktigt att peka på att det inte råder några politiska oenigheter om det som vetenskapen konstaterat, om den fakta vi har att förhålla oss till i arbetet med klimatfrågan. Där råder inga oenigheter mellan regeringen och oppositionspartierna i riksdagen.

Vi har en situation att hantera med klimatförändringarna. Om vi arbetar snabbt kan vi hantera dem på ett bättre sätt.

Jag är i alla fall tacksam över att tjeckerna på ett, enligt mig, gott sätt har fört arbetet framåt. Jag blir förvånad att höra här att det från andra håll inte anses ha utförts på ett tillräckligt bra sätt.

Jag är helt övertygad om att EU är världens viktigaste klimat- och miljöorganisation. Det finns ingen organisation som på ett så framgångsrikt sätt arbetar fram den lagstiftning och politik som behövs för att bana väg för att minska våra utsläpp men också värna vår miljö och vår natur, våra hav och vår skog – allt det fantastiska som vi alla är måna om att ta till vara.

Jag tror också att det är viktigt att påpeka att regeringen tillträdde i oktober, mindre än tre månader innan vårt ordförandeskap trädde i kraft. Ordförandeskapets prioriteringar har utformats i nära samarbete med alla partier i riksdagen. Den tidigare regeringen arbetade tillsammans med de andra partierna i Sveriges riksdag för att säkerställa en bred majoritet för att vårt ordförandeskap ska bli så framgångsrikt som möjligt. Jag kan bara hoppas att man kommer att hålla sig till den inställningen framöver. Det innebär att det är såväl det tidigare regeringspartiet, Socialdemokraterna, som de nuvarande regeringspartierna och alla andra partier i riksdagen som har sagt sitt och varit med och utformat det som vårt ordförandeskap kommer att prioritera.

Vad gäller det dagliga arbetet och alla andra delar av ordförandeskapet är det regeringen som utför det arbetet och har det fulla ansvaret. Det är våra tjänstemän som är ordförande i rådets olika arbetsgrupper och som bär ansvar för förhandlingarna inom varje område, inom de ramar som regeringen har fastställt. Deras uppgift är att fatta beslut beroende på hur förhandlingen går. Det vet ledamoten Jytte Guteland, som har stor erfarenhet av Europaparlamentet och hur EU som union fungerar, mycket väl.

Det här är ett ordförandeskap där vi såklart vill visa på den kraft Sverige har att bidra med i arbetet. Vi har under den tidigare fasen av Fit for 55 varit en diplomatisk och pådrivande part för att arbetet ska föras framåt så gott som möjligt, och vi kommer att vara det också under ordförandeskapet.

Det är också viktigt att nämna att det inte finns någon oro bland mina kollegor. De har sett hur jag och regeringen arbetar med klimat- och miljöfrågor. De hör när Sveriges statsminister talar om att vårt ordförandeskap kommer att präglas av ett arbete för ett grönare, säkrare och friare EU. De lyssnar också hellre till det än bara läser rubrikerna. Det tackar jag för.

Anf. 54 JYTTE GUTELAND (S):

Fru talman! Klimatfrågan är värd vårt största engagemang. Den är den stora frågan i vår tid. Vårt liv här och nu påverkas av hur aktiva vi är när det gäller att minska utsläppen – och att göra det snabbt, innan 2030. Det handlar också om att omvärlden är djupt beroende av att rika industrinatio-

ner som Sverige och övriga som har släppt ut under århundraden tar ansvar. Det gäller såväl i internationella förhandlingar och förhandlingar på hemmaplan som inom ramen för EU.

Det är oerhört viktigt med en handlingskraftig regering med stark vilja och höga klimatambitioner, som man inte behöver räddas har några andra bakomliggande motiv. Jag tror inte att det finns särskilt många som skulle betvivla klimatministerns egen övertygelse, vilja och goda intention – men vägen mot katastrofer kantas som bekant av goda intentioner.

Det är beklämmande att regeringen sitter i en famn där det finns klimatskeptiker. Kanske är det så att klimatministern själv sitter i knät på en klimatskeptisk miljö- och klimatpolitisk talesperson hos Sverigedemokraterna? Det var i alla fall väldigt oroande i veckan på den presskonferens där regeringen skulle visa upp sin vilja och handlingskraft vad gäller klimat- och miljöpolitiken och direkt blev kritiserad av regeringsunderlaget, som inte alls tycker att de här frågorna ska föras fram av Sveriges regering.

Det var alltså inte konstigt att tjeckerna skyndade på sitt ordförandeskap för att hinna före Sverige, eftersom man inte litar på vad den här regeringen sysslar med på klimat- och miljöområdet. Mitt råd till klimatministern är först och främst att klargöra hur det ser ut och sedan tala kollegor och andra till rätta, så att det blir tydligt vilken klimatpolitik Sverige står för inom ramen för EU:s ordförandeskap.

Anf. 55 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Ja, det finns ett samarbetsparti, och det partiet delar inte precis samma åsikter som exempelvis mitt parti har om klimat- och miljöpolitik. Det är inga nyheter. Det är därför vi har ett Tidöavtal som tydligt reglerar vad vi ska samarbeta kring när det kommer till klimat och energi.

Regeringen har lagt en statsbudget där vi är väldigt tydliga med att Sverige ska leva upp till de mål som gäller för 2045 och netto noll vid 2045. Klimatlagen är antagen i riksdagen, och där konstateras vilka nationella mål som gäller. Det är utefter dem som jag resonerar och talar, bland annat på presskonferensen i går.

Jag har väldigt svårt att övertygas av resonemanget här om att tjeckerna skulle ha läst en artikel i går i Altinget där ledamoten Kinnunen uttalar sig stick i stäv med mig och att det skulle ha påverkat dem så att de påskyndade sitt ordförandeskap. Det tog ju slut för flera veckor sedan.

Jag förstår att man vill måla upp en bild av att det är oroväckande och problematiskt hur klimatarbetet kommer att hanteras under vårt ordförandeskap, men jag står här och berättar väldigt tydligt att regeringen som helhet vill föra Fit for 55-paketet i mål. Både statsministern och EU-ministern har redogjort för den saken.

Regeringen vill föra fram klimat- och miljöarbetet och har inget annat än höga ambitioner. Det är ett ambitiöst arbete som vi planerar att genomföra. Jag vet inte hur mycket tydligare man kan vara. Om inte annat får ledamoten följa arbetet noga och se hur det går. Jag tror i alla fall att vi alla i regeringen verkligen ser fram emot att föra klimat- och miljöarbetet framåt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 15 Svar på interpellation 2022/23:75 om miljöövervakningen

Anf. 56 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Joakim Järrebring har frågat mig hur jag avser att säkerställa att man fortsatt har obrutna mätserier så att underlaget för uppföljning, rapportering och miljöforskning kan ske med bibehållen kvalitet.

Regeringen anser att miljöövervakningen har, och även fortsatt ska ha, en central roll i det svenska miljöarbetet. Därför föreslår regeringen i budgetpropositionen för 2023 att drygt 390 miljoner kronor anvisas till anslaget 1:2 under utgiftsområde 20 för ändamålet. Beloppet motsvarar det som den föregående regeringen aviserade för 2023 i budgetpropositionen för 2022.

Precis som Joakim Järrebring påpekar utgör miljöövervakningen en viktig grund för att bedöma status och trender för en rad viktiga miljö- och klimatparametrar. Övervakningen ger underlag som kan användas vid rapportering av hur Sverige genomför internationella åtaganden och EU-åtaganden, uppföljning av nationella miljömål samt utgöra en utgångspunkt för den fortsatta miljö- och klimatforskningen.

Valet av hur uppföljningen av nämnda miljö- och klimatparametrar ska prioriteras inbördes styrs dels av utpekade programområden och tilldelade myndighetsansvar där kontinuitet är viktigt, dels av nya och ofta tidsbegränsade satsningar som regeringen också beslutar om.

Jag vill se en kostnadseffektiv miljöövervakning som ger svar på de viktigaste frågeställningarna om landets miljö- och klimattillstånd. En sådan ansats medger ett fortsatt fokus på de överhängande miljö- och klimatrelaterade utmaningarna och ger vägledning för myndigheternas arbete och näringslivets möjlighet att bidra till att Sverige når miljömålen. Därför kan jag försäkra Joakim Järrebring om att jag noga kommer att följa hur arbetet med vår nationella miljöövervakning fortskrider.

Anf. 57 JOAKIM JÄRREBRING (S):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Det är dock med viss förvåning jag tar del av ministrerns svar att hon delar min och Socialdemokraternas syn på hur avgörande miljöövervakningen är för att klara miljö- och klimatomställningen. Det skaver så att säga ganska rejält att fram till 2025 sänka budgeten för miljöövervakningen med en fjärdedel samtidigt som en framhåller hur viktigt det är med miljöövervakning.

Fru talman! Före jul besökte jag vattenmyndigheten för Västerhavets vattendistrikt i Göteborg. Jag var där i första hand för att lära mig mer om arbetet med vattenkraftens miljötillstånd men fick också ny kunskap om just vikten av ökad miljöövervakning kopplat till vattendirektivet. Faktum är att Sverige trots att förbättringar har skett under snart tio års tid fortsatt får kritik från EU och internationella organ för brister i miljöövervakningen.

Fru talman! För några veckor sedan var Naturvårdsverket hos miljö- och jordbruksutskottet. Myndigheten var då mycket tydlig med sin oro över effekterna av minskat anslag för miljöövervakning och framhöll att uppdrag och finansiering inte stämmer överens.

Så nyligen som i måndags besökte den socialdemokratiska utskottsgruppen i miljö- och jordbruksutskottet Sveriges lantbruksuniversitet, SLU. Även på SLU oroas man över neddragningen på miljöövervak-

ningen. Miljöövervakning och miljöforskning är som ministern vet ömsesidigt beroende av varandra och det är svårt att överblicka vilka konsekvenserna blir för forskning och innovation på miljöområdet med regeringens sänkta ambitioner.

Ministerns svar, fru talman, att hon vill se en kostnadseffektiv miljöövervakning ska nog snarare läsas som att ministern vill bedriva en ambitiös miljö- och klimatpolitik men att Sverigedemokraterna och Finansdepartementet har tagit pengarna. Vi socialdemokrater vill att Sverige ska ligga i framkant när det gäller grön forskning och innovation. På så sätt blir miljö- och klimatomställningen en framgångssaga inte endast för miljön och klimatet utan också för jobben och tillväxten i hela landet. Men vad vill regeringen?

Anf. 58 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Jag tycker att tonläget är onödigt högt med tanke på att de summor som vi har presenterat för området miljöövervakning ligger i linje med samma summa som den tidigare regeringen – Joakim Järrebring tillhör ju dess ledande parti – hade aviserat. Det gör vi trots att vår regering har behövt lägga fram en ovanligt stram budget på grund av det ekonomiska läget.

Jag skulle snarare säga att det här om något är ett bevis på den ambitiösa klimat- och miljöpolitik som regeringen ämnar bedriva och att även den delen av Tidöavtalet är noga läst av Finansdepartementet, som alltså inte har dragit ned på den prognostiserade summan som den tidigare regeringen avsåg att ge för miljöövervakning. Det gäller även den nedskärning som man kan se i prognosen för kommande budget. Den tidigare regeringen ämnade lägga summorna – faktiskt på kronan – på samma nivå.

Låt oss inte fastna i kronor och ören. Det vi egentligen vill tala om är miljöpolitik och hur vi på bästa sätt kan utföra miljöövervakningen i Sverige och hur vi ser till att bli medvetna om miljösituationen i vårt land.

Utöver det jag tidigare tog upp i mitt inledningsanförande vill jag förtydliga lite hur vi ser på miljöövervakningen och hur vi vill hantera dessa frågor. För att sätta upp mål för hur vårt miljöarbete ska gå till, vilka politiska åtgärder vi ska sätta in och hur vi ska utforma alla de politiska och andra åtgärder som behövs måste vi ha en förståelse för hur tillståndet för miljön ser ut.

Miljöövervakning är ett väldigt viktigt verktyg för att identifiera tillståndet och utvecklingstrender för en rad olika variabler och väldigt komplexa system som finns i våra ekosystem. När vi har formulerat ett mål som instanserna ska möjliggöra att nå måste miljöövervakningen nyttjas som ett viktigt verktyg för att vi ska kunna bedöma hur effektiva de insatta åtgärderna har varit och hur väl de har lyckats.

Jag vill passa på och berätta något om den viktiga verksamheten inom miljöövervakningen.

Några exempel på de projekt som Havs- och vattenmyndigheten jobbar med just nu är hur strukturen hos den bottenlevande makrofaunan förändras, fisksamhällena och fiskens hälsa längs den svenska kusten, säl och havsörn avseende förändringar av bestånd och deras hälsotillstånd, de vegetationsklädda bottenarna med både växter och djur samt liv i sedimenten.

Naturvårdsverket arbetar med fågelövervakning, övervakning av fjärlar, övervakning i fjällen av bland annat smånagarpopulationer och program i odlingslandskapet vad gäller markövervakning.

Det här är ett väldigt viktigt arbete, och vi ser fram emot att få följa det. Vi nyttjar verkligen miljöövervakningens funktion på bästa sätt.

Jag vill också nämna att miljöövervakningsutredningen presenterade sitt betänkande *Sveriges miljöövervakning – dess uppgift och organisation för en god miljöförvaltning* våren 2019. Förslagen i betänkandet bereds just nu i Regeringskansliet. Jag får kanske därför anledning att längre fram informera hur regeringen avser att ta de förslag som kommer av utredning vidare.

Anf. 59 JOAKIM JÄRREBRING (S):

Fru talman! Jag tackar ministern för detta besked. Jag hoppas att det kommer något positivt av den beredningen.

Vi kanske inte ska fastna i kronor och ören, men jag vill ändå vara tydlig med att vi presenterade vår budget för 2023 ganska nyligen. Där pekar vi ut en försiktig ökning för miljöövervakningen.

Om det finns en medvetenhet om varför man drar ned i ett budgetanslag och att man tydligt pekar ut vad som inte längre behöver göras hade jag kunnat förstå argumentationen om en effektiv miljöpolitik kopplad till miljöövervakningen. Men när uppdragen till de myndigheter som ska sköta miljöövervakningen fortfarande är desamma men med en lägre summa pengar är det svårt att tolka det på något annat sätt än att ambitionerna är lägre.

Vid mitt besök på vattenmyndigheten i Göteborg fick jag väldigt tydligt två saker klara för mig. När det gäller miljöövervakning av vatten skulle summan kanske behöva sjufaldigas för att man skulle klara att rapportera in allt det som ska rapporteras enligt Sveriges åtaganden gentemot EU och internationellt. Både ministern och jag vet dessutom att många av förslagen inom ramen för Fit for 55 handlar om ökad miljöövervakning. Det är därför tycker jag att den här debatten är viktig att föra.

Vi socialdemokrater pekar på att miljöövervakningen är helt central för att Sverige ska klara sitt klimat- och miljöarbete. Mer resurser behövs till miljöövervakning. Beskedet från regeringen och ministern är dock än så länge att en fjärdedel av de pengar som finansierar miljöövervakningen ska försvinna fram till 2025.

Det vore intressant att höra hur ministern resonerar om detta. Delar hon min syn att det är en ambitionssänkning? Om det inte är det kan hon då peka på vad det är som vi har gjort hittills men inte ska göra 2024 och 2025?

Anf. 60 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Låt mig ytterligare förtydliga att jag hoppas att den summa på 390 miljoner som aviserats för miljöövervakning kommer att komma till nytta på allra bästa sätt genom att de som tillhandahålls medlen avgör vad som är klokast att spendera dem på och fördela dem till. Enligt min mening är det klokare att låta dem göra bedömningen av hur de ska utföra arbetet på ett mer kostnadseffektivt sätt, vilket regeringen är väldigt mån om.

Jag påpekade även tidigare, fru talman, att regeringen vill se en kostnadseffektiv miljöövervakning. Vi vill också ha svar på de viktigaste frågeställningarna om tillståndet för miljön så som det ser ut i vårt land så att vi kan bedriva ett arbete som är grundat i det faktiska läget.

Det är viktigt att påpeka att övervakningen ger underlag som man kan rapportera in även i EU-åtaganden. Det är bra att även EU delar den mening som både regeringen har och Joakim Järrebring ger uttryck för här i kammaren om att vi måste veta om vilket tillstånd som råder för att kunna hantera det.

Jag kan ge det tydliga beskedet att vi även fortsättningsvis hoppas att fokuset på de överhängande klimat- och miljörelaterade utmaningarna får vägledning av det arbete som sker inom området för miljöövervakning och att vi på bästa sätt kan få ett bidrag till hur myndigheter men även näringslivet bör arbeta för att bidra till att vi i Sverige når våra miljömål. Jag kan försäkra Joakim Järrebring att jag noga kommer att följa hur arbetet med vår nationella miljöövervakning fortgår och hur man ämnar använda medlen för att på bästa sätt utföra arbetet.

Anf. 61 JOAKIM JÄRREBRING (S):

Fru talman! Jag delar ministerns syn på att det är bättre att låta sakkunniga myndigheter avgöra vad som ska prioriteras när man ska fördela medlen.

Utgångspunkten för min frågeställning är att det inte handlar om att ha en mer kostnadseffektiv miljöövervakning; det handlar om en besparing. Det är just när man gör besparingar som det är viktigt att ansvarig myndighet får göra bedömningen av vad man ska fortsätta göra och vad man inte längre kan göra.

Om regeringen visste att man inte behövde göra vissa saker och därför minskar anslaget till miljöövervakningen hade jag känt mycket större förtroende för ett sådant besked än att det skulle handla om en effektiv miljöpolitik. Jag tycker att det vore klädsamt om ministern kunde vidgå att det handlar om en ambitionssänkning.

Men jag ska ta fasta på det som ministern sa i sitt förrförra anförande om att man håller på och bereder utredningen från 2019 och att det kan komma något positivt av det. Jag är också övertygad om att ministern vet att det kommer att ställas högre krav på Sverige att lämna mer uppgifter till EU inom ramen för Fit for 55 och att de ökade kraven inte går ut över annan miljöbevakning.

Vi får nog anledning att återkomma till diskussioner om Sveriges miljöövervakning. Jag ser fram emot fortsatta debatter.

Anf. 62 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Jag kan försäkra Joakim Järrebring om att det inte handlar om någon sänkning av vår ambition eller vilja inom området för miljöövervakning. Vad det handlar om är att vi vill se en mer kostnadseffektiv utformning av det arbete som ska ske med miljöövervakning. Vi delar bilden att det här arbetet är av yttersta vikt. Vi har en väldigt tydlig formulering i vårt Tidöavtal: "Sveriges klimat- och miljöpolitik ska vara ambitiös." Det innefattar att vi har förståelse för vilket tillstånd som råder i vår miljö. Förhoppningsvis kan det trygga Joakim Järrebring och andra medborgare i vårt land. Man behöver inte känna någon oro över vilken ambition och

vilja regeringen har att bedriva ett bra miljöarbete som gynnar Sverige och hela vårt jordklot.

Summorna är en fråga som är väl diskuterad. Så blir det lätt när regeringen behöver lägga en stram budget där man inte kan utöka satsningarna på alla de områden där man hade velat. Man behöver helt enkelt se över hur man utför arbetet på bästa sätt. Jag har ett högt förtroende för att både Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket på bästa sätt kommer att kunna nyttja sina 390 miljoner för miljöövervakning och se till att vi fortsatt har en god bild av vilket tillstånd som råder i vår miljö.

Tack för en god debatt!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 16 Svar på interpellation 2022/23:90 om vattenkraftens miljötillstånd

Anf. 63 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Joakim Järrebring har frågat mig vad jag avser att göra konkret för att pausa omprövningen av vattenkraftens miljötillstånd, vilket nytt beslutsunderlag jag menar ska tas fram som motiverar en paus av omprövningen samt vad jag bedömer att Sverige vid en paus som gör att vi inte håller tidsplanen riskerar i form av överträdelseavgift från EU och om jag har för avsikt att vidta några åtgärder för att minska risken för en sådan avgift.

Den 12 januari beslutade regeringen om en ändring i bilagan till förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter som innebär att den tid då en ansökan om prövning för moderna miljövillkor senast ska ha lämnats in flyttas fram med ett år för samtliga prövningsgrupper där tiden för att lämna in en ansökan ännu inte har passerat. Förordningsändringen träder i kraft den 30 januari 2023.

Sveriges klimat- och miljöpolitik ska vara ambitiös, och svensk konkurrenskraft ska värnas. För att detta ska uppnås behöver vi säkerställa inte bara att vattenkraftverk och dammar miljöanpassas utan också att det sker på ett sådant sätt att påverkan på kraftsystemet blir så liten som möjligt i förhållande till miljönyttan.

Fru talman! Även om regeländringarna om miljöanpassning av vattenkraften inte har varit i kraft i mer än fyra år har mycket förändrats under just den tiden. Sverige befinner sig i en energikris med höga elpriser samtidigt som det krävs en ökad elproduktion för att klara av samhällets snabba elektrifiering och klimatomställning. Försörjningstryggheten behöver också stärkas. Ytterligare intermittent elproduktion kommer att tillföras elsystemet, och de närmaste åren kommer variationer i produktion till stor del att medföra ett ökat behov av reglerresurser.

Mot bakgrund av den förändrade situationen på elmarknaden och behovet av att säkra ett robust energisystem som förmår att snabbt svara upp mot de förändrade behoven behöver effekterna av hittills genomförda omprövningar kartläggas och behovet av ändringar av nuvarande system för prövning av moderna miljövillkor ses över. Pausen på tolv månader av omprövningen ger tid för sådan analys och översyn samt för genomförandet av de förändringar av systemet som analysen skulle kunna komma att

leda till. Det är för tidigt att i dag säga precis vilka förändringar som skulle vara aktuella.

De vattenkraftverk och dammar som innebär att Sverige inte lever upp till de krav som följer av ramdirektivet för vatten behöver åtgärdas. Att pausa prövningarna enligt den nationella planen kan således utgöra ett problem i förhållande till Sveriges EU-rättsliga åtaganden i den utsträckning en miljöanpassning inte kommer till stånd på annat sätt. Det är därför väldigt viktigt för oss att pausen inte blir längre än nödvändigt.

Anf. 64 JOAKIM JÄRREBRING (S):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret.

Vattenkraften är en fantastisk resurs. Den är förnybar och reglerbar och är därmed också ryggraden i Sveriges energisystem. Men vattenkraften påverkar både växt- och djurliv mycket negativt. Syftet med prövningen av vattenkraften är att se till att den har moderna miljötillstånd. På så sätt säkrar vi den svenska vattenkraften som hållbar verksamhet i vad som brukar benämnas EU-taxonomin. Syftet med taxonomin är att inom ramen för den europeiska gröna given styra kapitalflöden mot hållbara investeringar.

Vad är då en hållbar verksamhet? Enligt EU-taxonomin måste följande kriterier uppfyllas för att en aktivitet ska anses vara hållbar: Aktiviteten ska väsentligen bidra till minst ett av de sex miljömål som är definierade av taxonomin. Aktiviteten får inte orsaka någon betydande skada mot något av de andra fem miljömålen. Aktiviteten måste också uppfylla minimala skyddskrav som sätter standard för företagens sociala hållbarhet. Det gäller exempelvis rättigheter i arbetslivet.

Miljöanpassningen av våra vattenverksamheter är nödvändig för att växter och djur i våra strömmande vatten inte ska skadas och dödas vid kraftverken. Åtgärderna är avgörande för moderna miljötillstånd. Moderna miljötillstånd är i sin tur avgörande för att leva upp till vattendirektivet, som ministern precis var inne på, vilket i sig är en förutsättning för att verksamheten ska räknas som hållbar inom taxonomin.

Ingen paus i världen kommer runt dessa fakta. All vår vattenkraft behöver moderna miljötillstånd, och det är hela syftet med den nationella planen för omprövning av vattenverksamhet.

Jag och Socialdemokraterna är mycket måna om all vattenkraft i Sverige. Vi är också övertygade om att det är möjligt att förena såväl storskalig som småskalig vattenkraft med moderna miljötillstånd.

Jag säger inte att det nödvändigtvis är fel att pausa prövningarna, men regeringen måste vara väldigt tydlig med vilket ytterligare beslutsunderlag vattenmyndigheterna ska använda sig av. Annars kommer pausen inte att innebära något annat än en fördröjning.

Må vara att det kan krävas kartläggning och analys, men hur och när kommer kartläggningen och analysen att ske? Avser ministern att tillsätta en utredning? Är det en myndighet som ska få uppdraget? Ska det ske på Regeringskansliet? Hur ser regeringens plan för detta ut?

Anf. 65 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Som jag berättade i mitt interpellationssvar behöver vi bland annat analysera och bedöma effekterna av de hittills genomförda omprövningarna och se över behovet av ändringar av vårt nuvarande system för prövning av moderna miljövillkor.

Det är ett arbete som redan pågår. Det är därför för tidigt att i dag säga exakt vad det handlar om. Det jag kan redogöra för är att arbetet just nu pågår inom Regeringskansliet för att bland annat analysera och bedöma effekterna av hittills genomförda omprövningar och se över behovet av ändringar av det nuvarande systemet.

Bedömningen är att det krävs tolv månader för att i lugn och ro med kloka bedömningar kunna analysera läget och genomföra de förändringar som kan bli nödvändiga. Det är en tydligt tidsbestämd pausning på tolv månader.

Det stämmer precis som Joakim Järrebring lyfter fram att vattenkraften verkligen är svenskt elsystem fossilfria ryggrad. Den tryggar vår elförsörjning såväl när solen skiner som när vinden blåser och när vi är i de absolut svåraste situationerna för vårt elsystem, nämligen när Sverige är kallt.

För Sverige och för hela Norden bidrar vattenkraften med en kostnads-effektiv och fossilfri balansering via sin möjlighet att kunna lagra vatten i dammar. Tack vare vattenkraftens egenskaper att kunna starta, stabilisera och balansera elsystemet bidrar den utöver en balansering av elsystemet även till att återställa vårt elsystem om det värsta tänkbara skulle ske, nämligen att Sverige blivit svart.

Prövningen av kraftverken behöver gå vidare. Vi behöver analysera läget för att kunna genomföra de förändringar som kan bli nödvändiga. Vi behöver ta reda på vad vårt elsystem klarar av och sedan anpassa systemet för prövning av moderna miljövillkor så att vi uppnår en så stor miljönytta som möjligt – där är vi helt överens – utan att riskera vår elförsörjning.

De energipolitiska besluten har de senaste åtta åren haft fokus på helt andra bitar än att just vår elförsörjning ska fungera. Det ändrar regeringen på. Det har gått så långt att vi är i ett läge där vi inte kan förutsätta att vår energiförsörjning fungerar. Det anser vi är väldigt allvarligt.

Vårt elsystem är i ett helt annat läge än för några år sedan när planen för omprövningen drogs upp. Även små försvagningar av elsystemet i det här läget kan få allvarliga följder för Sveriges elförsörjning.

Fru talman! Det är därför vi innan vår omprövning fortsätter behöver en ordentlig analys av vad vårt elsystem klarar av. Pausen behövs helt enkelt för att medge tid för den analys och översyn som behövs av hur vårt system kan behöva förändras.

Anf. 66 JOAKIM JÄRREBRING (S):

Fru talman! Jag vill att vi fortsätter att resonera lite kring miljötillståndet. Redan i dag har regelverket som utgångspunkt de åtgärder som behöver göras för att vattenkraften ska kunna få fortsätta inom ramen för vad som är en hållbar verksamhet. De kommer inte att förändras av bedömningen att den småskaliga vattenkraften är ett viktigt bidrag till elsystemet i Sverige.

Vattendirektivet ligger där som en grund. Det är nödvändigt att leva upp till vattendirektivet för att vi ska rymmas inom taxonomin. Det kan absolut vara så att en del av beslutsunderlaget – och det var jag också inne på i mitt tidigare anförande – kan kompletteras. Vattenmyndigheterna ska ta hänsyn till saker som de i dag inte har möjlighet att ta hänsyn till för att det inte finns ett tillräckligt gott underlag.

Om det är regeringens ambition med pausen att se över hur man kan få till stånd ytterligare beslutsunderlag för vattenmyndigheterna i deras be-

dömning kommer vi socialdemokrater att se väldigt positivt på detta. Men just nu är jag rädd för att pausen inte leder till något annat än en fördröjning av omprövningen av miljötillstånden.

Det har en alternativkostnad. Med pausen är det just nu miljön som får bära kostnaden. Åtgärder som hade behövt göras för att förbättra miljön i Sverige fördröjs. Många av de kraftägare som har haft en plan att förhålla sig till har upphandlat konsulter för att hjälpa till med omprövningarna. Helt plötsligt förskjuts tidsplanen ett år.

Det betyder att man behöver ha konsulten upphandlad ett år längre än vad man hade tänkt eller att man måste avbryta den konsultens uppdrag för att sedan anlita en ny konsult. Det är många negativa effekter med pausen. Därför är jag och Socialdemokraterna angelägna om att vi förvaltar pausen på ett väldigt klokt sätt.

Ministern redogör för att det redan pågår ett arbete inom Regeringskansliet. Jag förstod det som att kartläggningen och analysen kommer att ske inom Regeringskansliet. Jag hoppas att regeringen då har en löpande dialog med berörda utskott om det arbetet.

Anf. 67 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Pausen är en avvägning mellan flera intressen. Det stämmer att det får konsekvenser att vi pausar prövningen i tolv månader. Det är konsekvenser som drabbar miljön. Det drabbar de fiskar som inte kan få ett förbättrat tillstånd och drabbas av vattenkraftens turbiners möjliga skadliga effekter. Det finns mycket att ta hänsyn till här.

Det är viktigt att påpeka att de som tillhandahåller vattenkraften såvitt jag har förstått det i varje fall inte är upprörda av pausningen. Det är snarare glada över att regeringen hade insikt om att prövningarna behöver utföras ett klokare sätt för att inte påverka deras viktiga verksamhet.

Deras verksamhet är nu än viktigare än när omprövningen togs upp. Det är ett faktum. Vi har ett krig som härjar i vårt närområde. Det påverkar hela EU:s energiförsörjning. Sverige har en energikris bland annat till följd av att vårt elsystem är i ett helt annat läge.

Det är konsekvenser av den politik som har bedrivits de senaste åtta åren. Där har fokus inte legat på att elförsörjningen ska fungera. Det är konsekvenserna av det som vi från regeringens sida nu behöver hantera. Det är tråkigt.

Tänk om man hade vetat det. Jag tror att de partier som har påverkat att vårt elsystem är så pass drabbat som det är nu och är så pass svagt som det är nu är partier som är väldigt måna om miljöpolitik. Det är partier som är väldigt måna om att våra fiskar ska ha det bra. Men konsekvensen av deras agerande blev till Sveriges nackdel.

I grunden handlar det om att vi är i ett helt annat läge än för några år sedan när planen för omprövning drogs upp. Jag vill också nämna att vi som konsekvens av det måste arbeta väldigt hårt på andra fronter för vår ekologiska miljö.

Vi är väldigt måna om att värna vår miljö på olika sätt. Det finns politik som är presenterad bland annat om våtmarkssatsningar. Det är även över 250 miljoner kronor i budgeten kronor i budgeten för just skydd av hav och vatten. Det handlar om hur vi kan utforma olika metoder för att för att hindra det pågående utdöendet av arter som råder.

Vi har en väldigt viktig fråga att hantera avseende biologisk mångfald. Vi måste hitta kloka vägar framåt. Det står bland annat i Tidöavtalet att vi ska nyttja fiskvandring svägar för att underlätta för vattenkraften att arbeta hållbart. Det tror jag är ett viktigt steg avseende den aspekten.

För att utforma politiken vi för på detta område på ett så klokt sätt som möjligt är det självklart viktigt att vi delar all den kunskap som vi besitter. Det handlar om att på klokast sätt utforma politiken så att den blir stabilt utformad och att det blir kloka beslut som så många som möjligt kan ställa sig bakom.

Jag ser därför fram emot att föra en löpande dialog med alla intresserade parter även avseende detta viktiga arbete.

Anf. 68 JOAKIM JÄRREBRING (S):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret.

Jag vill ändå höja en varningens finger. Jag tror att många av dem som är kraftägare av småskalig vattenkraft har lite för stora förhoppningar på vad pausen ska leda till med tanke på att de ofta har varit kritiska till de åtgärder som behöver vidtas. Det handlar om de åtgärder som krävs för att få ett modernt miljötillstånd, som lever upp till vattendirektivet och som därför gör att vattenkraften är en hållbar verksamhet inom EU-taxonomin.

Jag hoppas att regeringen inte har gett löften eller gett upphov till förväntningar som man sedan inte kan infria. Då har återigen pausen bara lett till en fördröjning.

Jag förstår att ministern och övriga ministrar i regeringen återkommande säger samma sak, nämligen att man ska ha en ambitiös miljö- och klimatpolitik. Men än så länge är det bara retorik. Den politik som har presenterats leder tyvärr, i varje fall just nu, i helt fel riktning. Det konstaterar regeringen själv i sin budget. Jag ser fram emot att det inte bara är retorik framöver utan att regeringen också återkommer med politik som är ambitiös på riktigt.

Anf. 69 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Låt mig avsluta denna debatt med att påpeka att jag har en bild av att även de som äger vattenkraft i Sverige är måna om miljön i våra hav och vatten. Jag tror inte att det skulle finnas någon vilja att inte utföra förbättringar så länge de inte påverkar deras verksamhet på ett alltför kraftfullt sätt eller inte utförs på allra bästa sätt.

Det är just därför vi behöver nyttja den paus som krävs på grund av läget i vårt energisystem till att på bästa sätt se hur vi kan förbättra de prövningar som sker. Det ligger inte bara i vattenkraftsägarnas intresse utan även i vårt intresse att de prövningar som görs utförs på allra bästa sätt.

Jag är också medveten om att det arbete som behöver föregå själva prövningen är i full fart. Joakim Järrebring exemplifierade med att man har upphandlat konsulter. Även våra länsstyrelser har anställt folk som ska arbeta med dessa frågor. Vi är väl medvetna om alla delar av beskedet från regeringen. Den här pausen är en avvägning mellan alla dessa intressen, och vi anser att konsekvenserna för energiförsörjningen hade varit större än konsekvenserna av en 12 månaders paus.

Jag hoppas att regeringen med sin paus för energins skull och den näst största klimat- och miljöbudget som har lagts fram av en regering på länge kan försäkra både ägare av vattenkraft och svenska folket om att vi bedriver en ambitiös och effektiv klimat- och miljöpolitik.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2022/23:53
27 januari

Svar på
interpellationer

§ 17 Svar på interpellation 2022/23:101 om beslut om nedläggning av kablar

Anf. 70 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Fredrik Olovsson har frågat energi- och näringsministern när beslut om ansökan om nedläggning av kablar för landanslutning till vindkraftsparken Kriegers flak förväntas. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Ansökan om utläggning av kablar inom vindkraftsparken Kriegers flak och landanslutningskablar från parken till land enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln inkom till Regeringskansliet den 24 maj 2021.

Jag håller med om att det är viktigt för den svenska energiförsörjningen att snabbt få mer elproduktion på plats i södra Sverige. Regeringen fortsätter att arbeta för att beredningen av ärendet ska hanteras så snabbt och effektivt som möjligt.

I övrigt kan jag inte uttala mig i pågående ärenden eller föregripa regeringens kommande beslut. Det är i nuläget inte möjligt att säga när regeringen kommer att fatta sitt beslut.

Anf. 71 FREDRIK OLOVSSON (S):

Fru talman! Jag får tacka statsrådet för svaret. Något besked om när ett beslut kan komma lyser dessvärre med sin frånvaro, och det är beklagligt att det inte heller finns någon tidtabell och att regeringen inte tydligt kan signalera att det kan fattas beslut snart.

En vindkraftsutbyggnad på svenska Kriegers flak kommer, om regeringen väl fattar beslut, att ha kapacitet att kraftfullt bidra till elproduktionen i södra Sverige. Att regeringen så snart som möjligt ger tillstånd är därför ett vitalt svenskt intresse.

Sverige har förvisso elproduktion så det räcker, och den har ökat kraftigt under de senaste åren. Sverige exporterar exempelvis el som aldrig förr. Nettoexporten har fördubblats på åtta år, från 15 terawattimmar 2014 till drygt 30 förra året. Det motsvarar ungefär 20 procent av all svensk elproduktion.

Även om Sverige producerar mer el än vi använder kommer behoven att öka framöver. Med alla nya industrietableringar som nu ligger i startgroparna, med den omställning av industriprocesser som planeras i viktiga svenska basindustrier, ökar också kraven på elleveranser framöver. Det är inte fråga om en avlägsen framtid, utan det här är i grunden besked som behövs nu och elleveranser som ska till de närmaste åren. Det är investeringsbeslut som ska realiseras under 2020-talet. Om inte elproduktionen ökar snart riskerar investeringarna som nu planeras att inte bli av. Då hotas svenska jobb och i grunden svenskt välstånd.

Mot den bakgrunden är det förstås beklagligt med den lite vidare diskussionen att Sverigedemokraterna och regeringen har signalerat en broms för vindkraftsutbyggnaden, det vill säga att det ska bli svårare och dyrare och därmed att osäkerheten ökar för de investerare som nu står i startgröparna.

När så många stora beslut om vindkraft långt ute i havet nu kommer till regeringens bord, där Kriegers flak är det första, reser det en del frågetecken om hur regeringen kommer att agera i ärendena. Är det full fart framåt som gäller för statsrådet och regeringen, exempelvis i det ärende som min interpellation gäller? Eller pågår det en annan diskussion i regeringen eller tillsammans med Sverigedemokraterna?

Eftersom jag inte har fått svar på min konkreta fråga i interpellationen undrar jag om den här typen av ärenden också kommer att samordnas med Sverigedemokraterna i Regeringskansliet. Spelar det i så fall någon roll för hur ärendet handläggs?

Anf. 72 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Jag tackar Fredrik Olovsson för frågan.

Som Fredrik Olovsson vet kan jag inte uttala mig i pågående ärenden eller föregripa regeringens kommande beslut, och jag kan därför inte uttala mig i det specifika fall som du ställer frågor om. Däremot kan jag försäkra dig om att den här regeringen vill ingenting annat än att gasa, inte bromsa, det arbete som sker för att bygga ut vår fossilfria energiproduktion. Det innefattar vindkraften. Där råder inga oenigheter. Regeringen är tydlig med att vi vill tackla energifrågorna med ett teknikneutralt perspektiv, till skillnad från tidigare regeringar där det uppenbarligen har funnits energislag som har varit av mindre tycke.

Den här regeringen fokuserar på flera viktiga klimatfrågor under den här mandatperioden. Utbyggnaden av just vindkraft är en viktig klimatfråga eftersom vi behöver en kraftig utbyggnad av fossilfri energi för att möjliggöra dels elektrifieringen och dels de satsningar som Fredrik Olovsson lyfte fram i sitt inlägg.

Det finns ju en industri i Sverige som är väldigt mån om att vara pådrivande i den gröna omställningen. För att den ska kunna ske i Sverige krävs det att det finns en planerbar och stabil energiproduktion, men det är något som Sverige just nu inte kan erbjuda. Av den anledningen behöver den här regeringen rivstarta arbetet med att se över den lagstiftning som nu är utformad för att skrämja iväg vissa energislag men också se över hur ligande utredningar om bland annat vindkraft och kommunernas incitament att inte nyttja sin vetorätt är utformade.

Vi har varit måna om att på alla möjliga sätt bidra till att Sverige inte bara tryggar den energiförsörjning som vi är i fara att inte ha som läget är nu utan även klarar av att bygga ut den kapacitet vi tillhandahåller i den utsträckning som behövs för att den gröna industrin ska fortsätta verka i Sverige.

Prognosen som regeringen redogör för i Tidöavtalet är mer än en fördubbling av den el som Sverige behöver ha. Alltså behöver vi verkligen bygga ut vår fossilfria produktion. Den innefattar kärnkraft, och den innefattar vindkraft. Den innefattar all den fossilfria energi vi tillhandahåller.

Som jag nämnde i mitt tidigare inlägg gör vi allt för att påskynda tillståndsprocesserna. Vi ser också att den hantering av tillståndsprocesser som Sverige har kan förbättras. Därför har vi redogjort för att en fråga som den här regeringen kommer att hantera är hur våra ineffektiva tillståndsprovningar drabbar omställningen. Det gäller även vindkraftsutbyggnaden.

Vi har i Tidöavtalet konstaterat att vi ska komma till rätta med de alltför långa tillståndsprovningarna, och det arbetet är påbörjat. Det finns ingen anledning att vänta med det. Vi hoppas att en stor fördel framöver vid provningar av havsbaserad vindkraft kommer att vara att vi i regeringens nya klimat- och näringslivsdepartement kan ta ansvar för helheten och samordna frågor som bland annat rör provning av havsbaserad vindkraft.

Anf. 73 FREDRIK OLOVSSON (S):

Fru talman! När det handlar om arbetet med att korta eller snabba på tillståndsprocesserna är vi helt överens. Det finns också ett par viktiga utredningar som är remitterade och nu ligger på regeringens bord. Men det finns ingen proposition aviserad i propositionsförteckningen, så jag får ändå uppmana statsrådet att jobba ännu snabbare på det här området.

Det är också bra att vi är överens om att det pågår en global kapplöpning, får man väl säga, på klimatområdet. Företag världen över tävlar om att ta fram nya fossilfria produkter och tekniker, och de länder som ligger i framkant av denna omställning är också de som kommer att se högst tillväxt, flest nya jobb och mest välstånd.

Jag vill förstås att detta ska hamna i Sverige. Vi socialdemokrater genomförde också i regeringsställning satsningar som syftade till att Sverige skulle hamna i den här ledarklungan. Vi gick från att svensk industri enligt alliansregeringen var basically gone, tror jag att uttrycket var, till att ha en grön industriell revolution runt om i vårt land. Nu kan fossilfritt stål tillverkas i Sverige. Vi bygger elbilar och elbåtar, och i nedlagda industrier blir det batterifabriker. Det skapar tusentals nya jobb här och nu i hela landet, och det skapar framtidstro på platser som haft hög arbetslöshet och framtidstro bland människor som är oroliga för hur klimatet ska klaras framåt.

Men de här investeringarna kräver ökad elproduktion, och det inte i en avlägsen framtid. Det är ju det som är problemet. Om det fanns gott om tid skulle det finnas många alternativ. Det gör det inte här, utan här handlar det om att få till detta under de kommande åren under det här decenniet.

Beskedet om vindkraften är att den ska få försämrade ekonomiska villkor. Exempelvis drar sig staten tillbaka från att bygga ett stamnät till havs.

I den förra budgetomgången var statsrådet inte riksdagsledamot. Men då försämrade högerpartierna väldigt kraftigt de ekonomiska resurserna till länsstyrelserna, som har en central roll i tillståndsprocessen.

Risken finns att vi i slutet av den här mandatperioden eller i början av nästa inte har ett stort överskott av el och att nettoimporten har förbytt i ett underskott och ett importbehov. Det är därför regeringen behöver ändra inriktning och dra tillbaka de förslag som kan hålla tillbaka nya investeringar i elproduktion eller kanske rent av omöjliggöra dem. Det skulle vara dåligt för Sverige.

Fru talman! Företagen som nu ska fatta sina beslut om var fabriker ska byggas och var investeringarna ska ske behöver veta att vindkraften är på plats i närtid. Det är vad de säger, allihop. Det går också att läsa om i medierna om man skulle betvivla mitt ord på det. Annars finns det risk att de här investeringarna hamnar i andra länder, och det skapar risken att den gröna industriella revolution som startat i vårt land stannar av med förlust av arbetstillfällen och välstånd som följd.

Därför blir regeringens egen beslutsförmåga nu helt avgörande när en lång rad havsbaserade vindkraftsprojekt behöver tillstånd för att komma till stånd. Samlat handlar det väl om uppemot 60 terawattimmar, alltså lika mycket som all kärnkraft i Sverige. Projektet som jag tar upp i min interpellation och som i sammanhanget är ganska litet motsvarar el nog för att värma mer än 500 000 svenska hem, så slarva inte bort den här möjligheten nu! Sätt fart på beslutsfattandet!

Anf. 74 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Jag noterar att Fredrik Olovsson är väldigt stolt över att Sverige är så banbrytande och ledande i det arbete för omställning som industrin utför.

Därför är det så himla sorgligt att tillverkarna av det gröna stålet och ägarna av batterifabriker och annat som vi är så stolta över påpekar att den brist som finns på el försvårar deras verksamhet enormt och att tillståndsprocesserna för att de ska få börja bedriva sin verksamhet inte fungerar då de tar tiotals år.

Jag tror att det är en stor anledning till att den här regeringen har fått möjlighet att tillträda och möjlighet att städa upp i den röra som råder när det gäller inte bara tillståndsprocesser utan även vårt sätt att hantera vårt energisystem. Den här regeringen kommer nämligen inte att utgå från ideologiska resonemang om vilket energislag man gillar mest.

Fru talman! Fredrik Olovsson hänvisar till den energiförsörjning som kärnkraften bidrar med här i Sverige och refererar till den mängd energi vi får ut av vår kärnkraft. Den mängden hade varit långt större om inte den tidigare regeringen lagt ned så mycket av den fungerande fossilfria energiproduktion som Sverige tidigare hade.

Det är just därför som den här regeringen har bestämt i Tidöavtalet att vi ska komma till rätta med de alltför långa tillståndsprövningarna och har påbörjat det arbetet 100 dagar in.

Vi har också samordningsvinster i den sammanslagning av departement som skett. En konsekvens av detta rör just prövningen av havsbaserad vindkraft. En av våra samordningsvinster är att kontinentalsockelärenden och de ärenden som hanteras enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon numera handläggs av samma enhet, nämligen miljöprövningsenheten på Klimat- och näringslivsdepartementet.

Den 1 januari tillförde den här regeringen resurser för att effektivt kunna hantera det ökade antalet ansökningar om att bygga havsbaserad vindkraft. Vi har i årets budget gett utökade resurser för att man ska kunna ta hand om de ansökningar om just havsbaserad vindkraft som har inkommit.

Som jag tidigare nämnde har vi problem med våra tillståndsprocesser i Sverige – de tar väldigt lång tid och är ineffektiva. Detta drabbar inte minst möjligheten att bygga ut vindkraften.

Sedan kan man ha en diskussion om kostnadsfrågorna, men det är inte riktigt där skon klämmer. Det finns finansiella intressen som vill bidra till energiförsörjningen i Sverige, särskilt som industrin så tydligt påpekar vilka enorma behov de har av att nyttja den utbyggda energiförsörjningen.

Det är viktigt att vi har en stabil energiförsörjning, inte minst för svenska hushåll och företag. Men som klimat- och miljöminister är jag väldigt mån om att vi i Sverige ska nå våra klimatmål och att regeringen ska jobba för en utbyggnad av vår fossilfria elproduktion, från alla energislag, så snabbt som möjligt – just för att vi ska kunna nå våra klimatmål.

Anf. 75 FREDRIK OLOVSSON (S):

Fru talman! När det handlar om tillståndprocesserna är vi helt överens om att detta behöver gå mycket snabbare än i dag. Det finns också färdiga förslag hos regeringen att lägga i en proposition så att vi kan rösta igenom dem tillsammans här i kammaren. Det skulle förstås vara oerhört viktigt.

Men det skulle också vara oerhört betydelsefullt för vindkraften om regeringen backade från de försämringar man vill genomföra när det gäller vindkraftsproduktion i vårt land. Vindkraften är det energislag som har störst möjligheter att snabbt bidra med mer el till alla de växande industrier som behöver besked för att komma igång.

Sverige ska inte missa den fantastiska möjlighet vi nu har att leda klimatomställningen men också få jobb och välbefinnande i den processen. Här har vi alla möjligheter att vara världsledande, men då krävs en snabb hantering av regeringen och att man svänger från de beslut man vill fatta som kommer att försämra situationen för svensk elproduktion.

Vi har stora överskott i dag och exporterar mycket. Men om det inte kommer besked av denna typ de kommande åren kommer vi i slutet av mandatperioden, eller i början av nästa, att vara beroende av import och inte kunna exportera.

Det vilar nu ett tungt ansvar på regeringen när det gäller att få dessa besked och beslut på plats. Annars kommer vi att missa den chans som så många hoppas så mycket på.

Anf. 76 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Det är glädjande att vi båda, trots att vi tillhör olika partier, är så måna om att bygga ut den fossilfria elproduktionen i Sverige, och detta innefattar vindkraften. Men när det gäller hastigheten för vindkraftens utbyggnad är det stor skillnad mellan landbaserad vindkraft, som går tämligen fort att få på plats, och stora, havsbaserade vindkraftsparker. Där talar vi om helt andra ledtider. Skulle man utgå från en mer modern syn på vad kärnkraft är och ta hänsyn till den utveckling som sker med exempelvis SMR-reaktorer och annat skulle vi prata om ledtider som faktiskt är kortare än för stora, havsbaserade vindkraftsparker.

Jag delar alltså inte riktigt bilden att vindkraft är det som går allra snabbast. Det pågår väl något av en tävling om vem som kan se till att leveranskedjor och produktion i sin helhet går så snabbt som möjligt för att de marknadsmässiga fördelar som kommer av detta ska kunna utnyttjas. Det är väldigt positivt för utbyggnaden av vårt energisystem.

Jag tror alltså att det är viktigt att tänka på att vi inte från politikens håll bör fastna i att man med skattebetalarnas medel ska finansiera all denna produktion, oavsett om det gäller kablar eller annat, eller frågan om

Prot. 2022/23:53
27 januari

Svar på
interpellationer

kärnkraft är bättre än vindkraft. Jag anser, som jag gick till val på förra året, att vi behöver både vindkraft och kärnkraft för att klara av vår klimatomställning.

Jag kan försäkra Fredrik Olovsson om att vi bara gasar på och inte bromsar in det arbete som sker med att ge de tillstånd som krävs för havsbaserad vindkraft.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 18 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

EU-dokument

COM(2022) 695 Förslag till rådets förordning om behörighet, tillämplig lag, erkännande av domar samt godkännande av officiella handlingar i samband med föräldraskap och om införande av ett europeiskt intyg om föräldraskap

§ 19 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 26 januari

2022/23:160 Fetma som marknad för nätläkare

av *Karin Rågsjö* (V)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2022/23:161 Åtgärder mot Iran

av *Alexandra Völker* (S)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2022/23:162 Stärkt barnrättsperspektiv i lagstiftningen om umgänge och vårdnad

av *Ulrika Westerlund* (MP)

till statsrådet Camilla Waltersson Grönvall (M)

§ 20 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 26 januari

2022/23:272 Fortsatt skattebefrielse för biogas

av *Johan Löfstrand* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2022/23:273 Prissättning av uppvärmning

av *Rickard Nordin* (C)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2022/23:274 Tolkarna i Afghanistan

av *Annika Hirvonen* (MP)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2022/23:275 Tillgängligheten till statliga kulturfastigheter

av *Christofer Bergenblock* (C)

till statsrådet Niklas Wykman (M)

2022/23:276 En moderniserad källskatt på utdelning

av *Niklas Karlsson* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2022/23:277 Polisstudenters ekonomiska villkor

av *Adam Marttinen* (SD)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

Prot. 2022/23:53

27 januari

-----

§ 21 Kammaren åtskildes kl. 12.34.

Sammanträdet leddes

av förste vice talmannen från dess början till och med § 13 anf. 45 (delvis)

och

av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Avsägelse	1
§ 2 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 4 Ärende för hänvisning till utskott	2
§ 5 Svar på interpellation 2022/23:85 om åtgärder för att stävja fusk med reseavdrag.....	2
Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	2
Anf. 2 NIKLAS KARLSSON (S)	3
Anf. 3 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	3
Anf. 4 NIKLAS KARLSSON (S)	4
Anf. 5 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	5
Anf. 6 NIKLAS KARLSSON (S)	6
Anf. 7 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	6
§ 6 Svar på interpellation 2022/23:86 om höjd moms på reparationer	7
Anf. 8 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	7
Anf. 9 IDA EKEROTH CLAUSSON (S)	7
Anf. 10 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	8
Anf. 11 IDA EKEROTH CLAUSSON (S)	9
Anf. 12 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	10
Anf. 13 IDA EKEROTH CLAUSSON (S)	11
Anf. 14 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	11
§ 7 Svar på interpellation 2022/23:88 om en effektiv och träffsäker folkräkning	12
Anf. 15 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	12
Anf. 16 PEDER BJÖRK (S)	13
Anf. 17 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	13
Anf. 18 PEDER BJÖRK (S)	14
Anf. 19 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	15
Anf. 20 PEDER BJÖRK (S)	16
Anf. 21 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	16
§ 8 Svar på interpellation 2022/23:91 om skiktgränsen för statlig inkomstskatt.....	17
Anf. 22 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	17
Anf. 23 SOFIE ERIKSSON (S)	17
Anf. 24 IDA DROUGGE (M).....	18
Anf. 25 NIKLAS KARLSSON (S)	18
Anf. 26 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	19
Anf. 27 SOFIE ERIKSSON (S)	20

Anf. 28	IDA DROUGGE (M)	20
Anf. 29	NIKLAS KARLSSON (S)	21
Anf. 30	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	21
Anf. 31	SOFIE ERIKSSON (S)	22
Anf. 32	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	23
§ 9	Svar på interpellation 2022/23:97 om arbetet mot skattefusk och skatteflykt	23
Anf. 33	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	23
Anf. 34	MATHIAS TEGNÉR (S)	24
Anf. 35	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	25
Anf. 36	MATHIAS TEGNÉR (S)	26
Anf. 37	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	27
Anf. 38	MATHIAS TEGNÉR (S)	27
Anf. 39	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	28
§ 10	Svar på interpellation 2022/23:74	29
§ 11	Svar på interpellationerna 2022/23:78, 82 och 94	29
§ 12	Svar på interpellation 2022/23:92	29
§ 13	Svar på interpellation 2022/23:123 om rätten till barnomsorg på obekvämt arbetstid	29
Anf. 40	Statsrådet LOTTA EDHOLM (L)	29
Anf. 41	JIM SVENSK LARM (S)	30
Anf. 42	ANNA WALLENTHEIM (S)	31
Anf. 43	Statsrådet LOTTA EDHOLM (L)	32
Anf. 44	JIM SVENSK LARM (S)	32
Anf. 45	ANNA WALLENTHEIM (S)	33
Anf. 46	Statsrådet LOTTA EDHOLM (L)	34
Anf. 47	JIM SVENSK LARM (S)	35
Anf. 48	Statsrådet LOTTA EDHOLM (L)	35
§ 14	Svar på interpellation 2022/23:64 om Sveriges klimatpolitik under ordförandeskapet i EU	36
Anf. 49	Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	36
Anf. 50	JYTTE GUTELAND (S)	36
Anf. 51	Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	37
Anf. 52	JYTTE GUTELAND (S)	39
Anf. 53	Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	39
Anf. 54	JYTTE GUTELAND (S)	40
Anf. 55	Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	41
§ 15	Svar på interpellation 2022/23:75 om miljöövervakningen	42
Anf. 56	Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	42
Anf. 57	JOAKIM JÄRREBRING (S)	42
Anf. 58	Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	43
Anf. 59	JOAKIM JÄRREBRING (S)	44
Anf. 60	Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	44

Anf. 61 JOAKIM JÄRREBRING (S).....	45
Anf. 62 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	45
§ 16 Svar på interpellation 2022/23:90 om vattenkraftens miljö tillstånd	46
Anf. 63 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	46
Anf. 64 JOAKIM JÄRREBRING (S).....	47
Anf. 65 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	47
Anf. 66 JOAKIM JÄRREBRING (S).....	48
Anf. 67 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	49
Anf. 68 JOAKIM JÄRREBRING (S).....	50
Anf. 69 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	50
§ 17 Svar på interpellation 2022/23:101 om beslut om nedläggning av kablar	51
Anf. 70 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	51
Anf. 71 FREDRIK OLOVSSON (S)	51
Anf. 72 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	52
Anf. 73 FREDRIK OLOVSSON (S)	53
Anf. 74 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	54
Anf. 75 FREDRIK OLOVSSON (S)	55
Anf. 76 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	55
§ 18 Bordläggning.....	56
§ 19 Anmälan om interpellationer	56
§ 20 Anmälan om frågor för skriftliga svar	56
§ 21 Kammaren åtskildes kl. 12.34.	57